24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6581 | 30 ՕԳՈՍՏՈՍ 1907 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ | 4 ՇԱՊԱՆ 1325 | 12 Septembre 1907 | 24me année № 6581

“ԱՐԵՒԵԼՔ„
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	40 Ղրշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108 »
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	25 Ֆրկ.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

آره ولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

“ARÉVELK„
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

“ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի
ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

ԱՐԵՒԵԼՔի խմբագրատունն ու տպարանը իր արդի շէնքէն՝ աւելի յարմարագոյն ու ընդարձակ շէնքի մը մէջ փոխադրուելու վրայ ըլլալով, հարկադրուած ենք այս տեղափոխութեան միջոցին թերթիս տպագրութիւնը առժամապէս կատարել ուրիշ տպարանի մը մէջ։ Դժբախտաբար, կարելի չըլլալով **ԱՐԵՒԵԼՔ**ի արդի ծաւալն ունեցող տպագրական մամուլ մը գտնել ի Ղալաթիա, թերթին սիւնակները քանի մը օր պիտի պակսին այդ միջոցին, ինչ որ 8-10 օրէ աւելի չի կրնար տեւել, ու նորէն **ԱՐԵՒԵԼՔ** պիտի վերստանայ իր արդի ծաւալն ու ընտիր տպագրութիւնը։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ
ԳՈՒՇԱԿՈՒԱԾ ԱՐԴԻՒՆՔԸ

Ինչ որ գուշակեր էինք, ճիշդ այն եղաւ։ Ամիսներ առաջ ըսեր էինք թէ, երբ ուսուցչական ընտրելեաց քննիչ նոր Յանձնաժողով մը ընտրուի ու գործի սկսի, իրեն ներկայացող պիտի ունենայ միայն օգնական-ուսուցչութեան և առաւելն օգնական - մասնագիտութեան ընտրելիներ, և ոչ բնաւ այնպիսիներ որ օգնական — ուսուցչութենէ դաստիարակ-ուսուցչութեան կամ մասնագիտութեան բարձրանալ ուզէին։

Եւ արդարեւ, ինչպէս տեսնուեցաւ ուսուցչական ընտրելեաց Քննիչ Յանձնաժողովի տեղեկագրէն վրայ լրագրաց հաղորդուած տեղեկութիւններէն, այս տարի ներկայացեր էին քննութիւն տալու 20 հոգի, և անոնցմէ յաջողեր են միայն 5 հոգի, որոնց 3ը օգնական-մասնագէտ, իսկ 2ը օգնական-ուսուցիչ։ Մնացեալ 15էն 9ը բնաւ չեն մասնակցեր քննութեան, իրենցմէ 7ին օրինական պայմանները չկրնալ լրացնելուն և 2ին իսպառ բացակայ մնալուն համար. ըսել է քննութեան ընդունուած են միայն 11 հոգի, և անոնց ալ 6ը անյաջող և 5ը միայն յաջող եղած են։ Եւ այս յաջողած 5 անձերն ալ կը վերաբերին ամբողջովին իգական սեռին, ինչպէս որ դիմում ընող 20 ընտրելիներէն 15ը այդ սեռին կը պատկանէին արդէն։

Հիմա տեսէ՛ք թէ թիւերու այս վերլուծումէն ի՛նչ կը հետեւի։ Կը հետեւի թէ,

1. Այդ 20 ընտրելիներէն 9ը արդէն այնչափ տկար ու անբաւական էին որ և ոչ իսկ քննութեան մասնակցիլ կրցեր են, իրենցմէ եօթին օրինական պայմաններուն թերութեան պատճառաւ մերժուելուն, իսկ երկուքին՝ քննութիւնը անցնել չհամարձակելով ինքնաբերաբար բացակայելուն համար։

2. Քննուած 11 անձերէն 6ը քննութեան մէջ անկարող յայտնուեր են և 5ը միայն յաջող նկատուած են, որով յաջողածներու և չյաջողածներու համեմատութիւնը 50 %էն վար է, զի 5 յաջողածի դէմ 6 անյաջող կայ։

3. Ոչ մէկ օգնական-ուսուցիչ Յանձնաժողովին դիմած չէ դաստիարակ-ուսուցչի քննութիւն տալու, կամ մասնագէտի վկայականի հետամտելու։

4. Բոլոր դիմում ընող ընտրելիները որ և է վկայական արդէն չունեցողներ եղած են, որոնց մէջէն միակ սեւեռակէտը եղած է օգնական-ուսուցչի կամ առաւելն օգնական-մասնագէտի վկայական մը ձեռք ձգել, որոնք գիտեն թէ իրենց առջեւը կը բացուին վարժարանաց դըռները և կարող կ'ըլլան ստանձնել նոյն իսկ դաստիարակ կամ մասնագէտ-ուսուցչաց պաշտօնները։ Եւ չմոռնանք այս ալ ըսել թէ ինչ ինչ պարագաներու մէջ օգնական մասնագէտի քննութիւնը աւելի դիւրին է՝ քան օգնական-ուսուցչի, զի այս վերջնոյն համար նախակրթական ուսման ընդհանուր առարկաներու բաւականաչափ հմտութիւն ունենալ և անոնց բոլորին վրայ քննութիւն տալ կը պահանջուի ըստ Հրահանգի, մինչ օգնական-մասնագէտի քննութիւնը կը սահմանափակուի միմիայն այն միակ ճիւղին կամ առարկային վրայ որուն վկայականը առնել կը խնդրէ ընտրելին։ Եւ այս պատճառաւ փորձառութեամբ գիտեմ — երբ երկար տարիներ անդամ այդ Քննիչ Յանձնաժողովին — թէ շատեր աւելի կը փափագին օգնական-մասնագէտի քննութիւն տալ, զոր աւելի դիւրին կը գտնեն, քան օգնական-ուսուցչի՝ որուն քննութեանը չեն համարձակիր ենթարկուիլ։ Ասկէ կը հետեւի թէ օգնական-մասնագէտ մը ինչ ինչ նկատումներով աւելի չարժեր քան օգնական-ուսուցիչ մը, թէեւ ոչ մէկը և ոչ միւսը բուն իսկ ուսուցիչ չէ, այլ օգնական միայն։

5. Եւ սակայն այսօր մայրաքաղաքիս մէջ պաշտօնավարող իբր 300 երկսեռ ուսուցիչներու ստուարագոյն, մերձաւորապէս 75 % մասը լոկ օգնական-ուսուցիչներ են կամ օգնական-մասնագէտներ։ Ըմբռնեցէք ահա թէ ինչ է բուն պատճառը մեր վարժարաններու նուազ արդիւնաւորութեան։ Ի՞նչ աւելի արդիւնք կրնար սպասուիլ այնպիսի անձերէ, որոնք թէեւ հայ մանկտւոյն դաստիարակութիւնը ձեռուընին ունին, բայց իրենք բառին իմաստով ուսուցիչ չեն, այլ ուսուցչի օգնական միայն, մէջերնին ունենալով նաեւ օգնական-մասնագէտներ, զի ասոնք ալ բուն մասնագէտներու օգնականներ են պարզապէս, և ոչ այլ ինչ։

6. Ահա այս տարի ալ անցաւ, և այնքան օգնական ուսուցիչներէն կամ օգնական մասնագէտներէն ոչ մէկը կարեւոր դատեց Քննիչ Յանձնաժողովին ներկայանալ ու իր վկայականի աստիճանը բարձրացնելու համար նոր քննութիւն մը տալ, մինչ վարժարանաց Կազմական Կանոնագիրը բացորոշապէս կը պահանջէ որ ամէն օգնական ուսուցիչ որոշեալ պայմանաժամէ մը ետքը պարտաւոր է նոր քննութիւն մը անցընել և բուն ուսուցչի վկայական ստանալ։ Այլ մենք գիտենք թէ այդ պայմանաժամը քանի քանի անգամ կրկնուած ու երեքնուած ալ է. բայց օգնական-ուսուցիչներէն ոչ ոք տեղէն շարժած է. ոչ ալ կարեւորութիւն տուած է կանոնագրին այդ տրամադրութեանը։ Եւ հարկաւ այդ աւելորդ յոգնութիւնը ու ձանձրոյթը յանձն առնող չըլլար. քանի որ անգամ մը վարժարանի մէջ զետեղուած է և գիտէ թէ իր ունեցած օգնականի վկայականով կարող է ստանձնել ամէնէն բարձր դասերը, որոնք օրէնքով դաստիարակ կամ մասնագէտ ուսուցիչներու յատուկ են։ Եւ ինչ պէտք ունի այդ յոգնութիւնը կրելու, քանի որ ոչ իր պաշտօնավարած Թաղին պաշտօնական մարմինը, ոչ ալ դպրոցներու հըսկող վերին մարմինը օրէնքին այդ կիրառութիւնը կը պահանջէ իրմէ։

Ուսուցչական ընտրելեաց Քննիչ Յանձնաժողովին այս տարի կազմութեան և գումարման առթիւ նորէն տեսնուեցաւ, ինչպէս գուշակեցինք մեր «Յանձնաժողով մը պակաս» յօդուածով այս էջերուն մէջ, թէ իրաց վիճակը բնաւ չփոխուեցաւ ուսուցչական դասակարգութեանը մէջ, որուն վրայ ոչ նոր դաստիարակ կամ մասնագէտ մը աւելցաւ, ոչ ալ որ և է օգնական-ուսուցիչ կամ օգնական-մասնագէտ աստիճանի բարձրացում ունեցաւ։ Այլ ընդամէնը 3 օգնական-մասնագէտ և 2 օգնական-ուսուցիչ արձանագրուեցան ի շարս արդէն գոյութիւն ունեցող 300ի չափ կրթական պաշտօնէից։ Չը գիտեմ ասոր համար կ'արժէ՞ր Յանձնաժողովին կազմութիւնը և այնքան նիստ ու յոգնութիւնը։ Կարելի չէ՞ր արդեօք պարտաւորիչ կերպով քննութեան հրաւիրել բոլոր այն օգնական-ուսուցիչները որոնց նոր քննութեան մը ենթարկուելու կանոնական պայմանաժամը գէթ երկիցս անցած է. որպէս զի տեսնուի թէ յառաջդիմա՞ծ են իրենց ասպարէզին մէջ թէ ոչ։ Հակառակ պարագային, պէ՞տք է միթէ աչակերտ յանձնել անանկներու խնամքին։

Կը լսենք թէ Ուսումն. Խորհուրդը որ ատենէ մը ի վեր Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ նիստ գումարելով՝ լրջօրէն ձեռք առած է վարժարանաց և ուսուցչական մարմնոյն նոր կազմակերպութիւն գծելու կարեւոր խնդիրը, օգտուելով Ն. Ամենապատուութեան բազմակողմանի հմտութենէն և բազմամեայ փորձառութենէն՝ կարեւոր արդիւնքի մը կը յանգի իր արդի ձեռնարկին մէջ, որով միանգամ ընդ միշտ կը ճշդուին անստուգութիւնները և կ'որոշուին սահմանները ինչպէս ընդհանուր դպրոցավարութեան նոյնպէս և ուսուցչական դասակարգութեան մէջ այնպիսի պարտաւորիչ հանգամանքով՝ որ ամէն հրահանգները ու կանոնները իրականանան անկեղծապէս և ոչ թէ գծուած մնան ըստ առաջնոյն անուանապէս։

Մ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ
ՔԻՉ ՄԸ ԳԻՆԵՇԻՆՈՒԹԻՒՆ

Եւրոպայի մէջ գինեշինութեան կարեւորութիւնը.— Ամէն երկիր իրեն յատուկ գինիի տեսակներ ունի.— Ընտիր գինի արտադրելու կարեւորութիւնը.— Խաղողը աղէկ հասունցնելու միջոցները.— Փոքր Թղթակցութիւն։

Անոնք որ գինեշինութիւնը իրենց արհեստ ընտրած են, սկսած են արդէն պատրաստուիլ այգեկութքի (պաղ պօզումու, vendange) գործողութեան, որ մեծ ուրախութեամբ կը կատարուի ամէն տեղ, հաճելի և միանգամայն արդիւնաւոր ժամանց և զբաղում մը առթելով այգեգործ դասակարգին։

Գինեշինութիւնը (շարապ իմալի, vinification) մեր մէջ, կարծուածին չափ կարեւոր արհեստ մը չէ նկատուած դժբախտաբար. այդ պատճառաւ, Թուրքիոյ գինիներն ալ, առհասարակ, մասնաւոր խնամքներէ զուրկ և բոլորովին նախնական եղանակներով պատրաստուած ըլլալնուն համար, զուտ վաճառականական ապրանքի մը բոլոր յատկութիւնները չունին։ Վաճառականական ապրանքի մը ամէնէն մեծ և կարեւոր յատկութիւնը դիւրաւ փոխադրելի ըլլալն է. գինին՝ փոխադրելի ապրանք մը կրնայ ըլլալ, եթէ արհեստին պահանջած պայմաններուն համեմատ պատրաստուած ըլլալով, առանց աւրուելու տեղէ տեղ փոխադրութեան դիմանայ։

Գինեշինութիւնը՝ ինքնին խիստ կարեւոր և բոլորովին գիտական սկզբանց վրայ հիմնեալ արհեստ մըն է. Եւրոպայի մէջ, մանաւանդ Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Սպանիոյ կողմերը, անթիւ և անհամար գրքեր հրատարակուած են անոր վրայ. հետզհետէ ալ նորեր լոյս կը տեսնեն. մասնաւոր հանդէսներ գինեշինութեան վերաբերեալ նորանոր հետազօտութեանց արդիւնքները օրը օրին կը հաղորդեն հետաքրքիր գինեգործներուն։

Մենք ալ, տարւոյս աս եղանակէն օգտուելով, պիտի ջանանք հետաքրքրել մեր գինեգործ դասակարգը, լայն բաժին մը նուիրելով մեր շաբաթական Ասուլիսներուն մէջ, գինեգործութեան վերաբերեալ հարցերուն։

Քանի որ Թուրքիա իր արեւելեան և արեւմտեան շատ մը մասերովը, իսկապէս յարմար է այգեգործութեան, պէտք է որ այնպիսի ընտիր գինիներ արտադրէ, որոնք կարողանան յաջողապէս մրցիլ մեր հրապարակներուն վրայ օտար երկիրներէ ներմուծուած գինիներուն հետ։

Գինին առողջարար և կազդուրիչ ըմպելի մըն է, մանաւանդ սեղանի վրայ. ջուր խմողներու դասակարգը, ի՛նչ փաստեր ալ որ մէջ բերէ, ջուրը գինիին տեղ չի կրնար երբեք բռնել. գինին կայ ու կը մնայ. դարերէ ի վեր իր գոյութեան իրաւունքը պահած է, ինչպէս ըսինք. միայն պէտք է աշխատիլ որ լաւը արտադրենք և օտար երկիրներէ եկած ու շատ անգամ խարդախուածներուն պէտք չունենանք։

Միայն թէ, այս առթիւ պէտք է ըսել որ, ամէն այգեգործ երկիր, իր հողին բնութեանը և տեղւոյն դիրքին նայելով, այնպիսի գինիներ կ'արտադրէ, որոնք իրենց մասնաւոր համովը, բոյրովը և ուրիշ ինչ ինչ յատկութիւններովը, բոլորովին կը տարբերին միւս երկիրներուն գինիներէն. այդ երկիրներուն մէջ տնկուած որթատունկի տեսակներն ալ եթէ բերել տալու ըլլանք, դարձեալ անոնց արտադրած գինիներուն չափ մասնաւոր թոյր ու բոյր ունեցող գինիներ չենք կրնար պատրաստել։

Ֆրանսայի գինիներէն՝ Պօռտօ, Պուրկօնեը, Շամբանեը, Մաքօն, Ֆրօնթինեան և ուրիշները այս կարգէն են. նոյնը կարելի է ըսել նաեւ Իտալիոյ, Սպանիոյ և Ռէնի գինիներուն համար։ Ասոնք այդ տեղերուն յատուկ են. միայն որթատունկի խնդիր չէ. այն տեղերու կլիման, հողին բնութիւնը, տեղւոյն դիրքը մեծ դեր կը խաղան գործին մէջ։

Եթէ չենք կրնար այդ գինիներուն չափ փափուկ և մասնաւոր բուրումն մը ունեցող գինիներ պատրաստել, գէթ կարող ենք շինել այնպիսի գինիներ որոնք առողջապահիկ յատկութեանց բոլորն ալ պարունակեն իրենց մէջ և դիւրաւ փոխադրուին քաղաքէ քաղաք, առանց կորսնցնելու իրենց յատկութիւնները, առանց մէկ խօսքով, աւրուելու և փճանալու։

Գինեշինութեան համար ալ կան ընդհանուր սկզբունքներ, զորս օգտակարապէս գործադրելու համար, պէտք է ուսումնասիրել զանոնք լուրջ կերպով։

Գինեշինութեան մէջ յաջողութեան առաջին պայմանն է՝ ունենալ այգեստան մը որ լաւ դիրք մը ունենայ. ընդհանրապէս արեւելեան դիրքը ամէնէն յարմարն է, որովհետեւ արեգակը մեծ դեր կը խաղայ, ինչպէս բոլոր պտուղ, նոյնպէս ալ խաղողին հասունցնելուն մէջ. խաղողը ո՛րքան աղէկ հասուննայ, անով պատրաստուած գինին ալ ընտիր կ'ըլլայ։

Լաւ շինուած գինիները տեսակ մը փափկութիւն ունին, զոր կարելի է նմանցնել, առանց որ և է չափազանցութեան, առոյգ և կայտառ հասակ ունեցող երիտասարդ կոյսի մը. ինչպէս սա կ'ըլլայ և կը փրփրի ո՛ւր որ ալ գտնուի, նոյնպէս ալ, աղէկ հասունցած խաղողով շինուած գինին իր համին և հոտին փափկութեամբը, կը փրփրի մարդուն բերնին մէջ և ինքնայատուկ զուարթութիւն մը կը պատճառէ զայն խմել գիտցողին. երբ խմել գիտցող կ'ըսենք, կը հասկնանք մէկը որ կերակուրի պահուն և կամ պտուղ կերած ատեն, չափաւոր քանակով և մասնաւոր պաշտամունքով մը գիտէ գինի խմել. ասս ալ արհեստ մըն է որ ամէնուն չէ տրուած. այդ մասին ալ վարժութիւն պէտք է. առանց ջուր խառնելու գինիին, պէտք է գաւաթը առնել երկու մատներուն մէջ և քիչ մը այդպէս տաքցնելէ վերջը, քիմքերնիս վեր քաշելով, պտիկ պտիկ թրջելու ենք բերաննիս, մանաւանդ երբ փափուկ գինիներուն դասակարգին կը պատկանի մեզ հրամցուածը. նոյնը չէ՞ միթէ բոլոր այն բաներուն համար ալ որոնք կը գգուեն մեր զգայարանքները և գոհացում կը պատճառեն մեզ այս կամ այն կերպով։

Ինչպէս ըսինք, լաւ գինի ձեռք բերելու ամէնէն կարեւոր պայմանը, խաղողին աղէկ հասունցած ըլլալն է. այդ վիճակին հասած ողկոյզի մը հատիկներն ալ կատարելապէս ողողուած են շաքարով։

Բարիզի Հողագ. Համալսարանին գիտնական դասախօսներէն և հմուտ տարրաբաններէն Պ. Միւնց գործնականապէս ցուցուց թէ, ընտիր գինիներուն մասնաւոր փափկութիւն և բուրումն մը տուող մարմինը, սաւոնրական (բէքթին, pectine) է, որ այնքան առատ կ'ըլլայ անոր մէջ՝ որքան որ գինին պատրաստուած է լաւ հասունցած խաղողով։

Տաք երկիրներու մէջ, խաղողը դիւրաւ կը հասուննայ, բայց նոյնը չէ կարելի ըսել այն երկիրներուն համար, ուր աշունը և աշնան հետ անխուսափելի անձրեւները կանուխէն սկսելով, խաղողը ժամանակ չունենար պէտք եղածին պէս հասուննալու։

Այդպիսի տեղեր, այգեգործը ստիպուած է որթատունկին տերեւները թեթեւցնելու, որպէս զի ողկոյզները արեւին ճառագայթներէն ուղղակի ազդուելով, շուտով հասուննան. փորձը ցուցուցած է որ սեւ գոյն ունեցող հողերը արեւին ջերմութիւնը դիւրաւ կը ծծեն, որով ճերմակ հողերէն աւելի շատ և շուտ կը տաքնան. միւս կողմէն հողը ո՛րքան տաք ըլլայ, անոր վրայ գտնուած բուսականութիւնն ալ այնքան աւելի լաւ կ'աճի, կը զարգանայ։

Եւրոպայի մէջ, այգեգործները այս պարագայէն օգտուելով, լուսաւորութեան կազ պատրաստող գործարաններէն եղածի ածուխի կոտրտուք (քօք քէօմիւրիւ, coke) և կամ երկաթի գործարաններէ արտադրուած երկաթի աղբ (տէմիր բոսալը, mâchefer) ծախսու կ'առնեն և այգիին վրայ կը տարածեն. վերջապէս աշունը կանուխ վրայ հասնող երկիրներու մէջ, այգեգործը կը ջանայ այս կամ այն կերպով, բնական տարերց՝ այսինքն ջերմութեան և լոյսի ազդեցութիւնը սաստկացընել, որպէս զի խաղողը կարենայ կատարելապէս հասուննալ, որով քաղցուն (շըրա, mout) աւելի շաքարոտ կ'ըլլայ. ասոր խմորումէն յառաջ եկած գինին ալ թէ՛ զօրաւոր կ'ըլլայ, այսինքն ալքոլի աստիճանը բարձր կ և թէ փափկահամ, այսինքն ստանալի և եթերային մարմնոց քանակը առատ։

Մեր այգեգործներն ալ հետեւելով իրենց Եւրոպայի արհեստակիցներուն օրինակին, պէտք է ջանան օգտուիլ այն միջոցներէն որոնք նուիրագործուած են երկարատեւ փորձառութեամբ։

Ն. Գ. ԳԱԼՖԱԵԱՆ

ՓՈՔՐ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Բ. Ա. Իզմիթ).— Ախոռներէն եկած աղբը ուղղակի արտը փոխադրել լաւ մեթոտ մը չէ. այդ թարմ աղբը նախապէս աղբանոց (կիւպրէլիք, plateforme de fumier) կոչուած տեղ մը փոխադրելու է և հոն կանոնաւոր դեզ մը կազմելու է. ամէն օր ախոռներէն եկած աղբով կանոնաւոր խաւեր կը գոյանան աղբանոցին վրայ. թարմ աղբը մէկ կողմէն կը խմորի, կ'ազնուանայ, աւելի օգտակար և լուծելի վիճակ մը կը ստանայ. կարեւոր հարց մըն է աղբի խնդիրը. հետեւաբար կ'արժէ որ մասնաւոր Ասուլիսի մը առարկայ ընենք զայն յառաջիկային։

(Գ. Մ. Ռոտոսթօ).— Ուռենիի դեղին տեսակը (սարը սէօյիւտ, osier jaune) խիստ յարմար է կողովաշինութեան համար. ասոր ճիւղերը երկայն, բարակ և մանաւանդ դիւրաթեք կ'ըլլան. Եւրոպայի մէջ այգեգործները և մանաւանդ պարտիզպանները դեղին ուռենիի ճիւղերը կը գործածեն, ծառերը նեցուկներուն կապելու համար։

(Տ. Կ. Տրապիզոն).— Թուրքիոյ մէջ խիստ ընտիր տեսակ սեխեր կան. ալբունաս, քօքաբան, մէքմէմէ եւն. այդ պարագային մէջ, ի՛նչ հարկ կայ Ֆրանսական տեսակները փորձել, համոզուեցէք որ անոնց գովաբանած ֆաքբալուն (melon de cantaloup) մէկ կուտ չարժեր, բաղդատմամբ մերիններուն. և զուր մի՛ վատնէք ո՛չ ձեր ժամանակը և ո՛չ ալ դրամը։

ՆՈՅՆ

“ԱՐԵՒԵԼՔ„Ի ԹԵՐԹՕՆԸ —150—

ՏԱՆԻԷԼ ԼԸՋԻՒԷՕՐ

ԿՆՈՋ ՄԸ ԿԵԱՆՔԸ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԻՄԱԿԱՒՈՐ ՄԵՂՍԱԿԻՑԸ

Գ.
ԹՐԱՆԻ ԻՇԽԱՆԸ

—Լըջօրէ՞ն կ'ըսէք, աղաղակեց Բլօթիա։

—Այո՛, շատ լըջօրէն։

—Ինչէ՞ն պիտի գիտնամ մեռնիլս։

—Արդէն գիտէք։

—Բայց ե՞րբ ատենէն պիտի պատահի այդ բանը։

—Այո՛։

—Ե՞րբ։

Իշխանը չպատասխանեց։

Առաջին անգամ ըլլալով՝ Ֆիօրենցացի կնոջ դէմքը այլայլեցաւ վախէն։ Աչքերը սկսան ընդլայնիլ ու ծնօտը դողդղալ։ Իր այլայլած դիմագծերը պառաւական երեւոյթ մը առաւ։ Բառերը ճիգով դուրս ելան իր կծկուած կոկորդէն։

—Բայց ժխտական բան է, անիմաստ բան է։ Դուք անձամբ սպաննեցէք զիս և անմիջապէս։ Րէվօլվէրի հարուած մը, և ամէն ինչ վերջ պիտի գտնէ։ Կեանքին փարած չեմ այնքան... Ա՛հ, շատ ձանձրացած եմ կեանքէս... Բայց ի՞նչպէս կարելի է հոսկեց երթալ, առանց բան մը գիտնալու այն սպառնալիքին վրայ, որ սոսկալի անակնկալ մը կը պարունակէ իր մէջ, անծանօթ, յեղակարծ ու վերահաս մահ մը, և թերեւս վայրագ։ Ա՛հ, հրէշային և անգութ բան է միշտ կասկածիլ ամենափոքր շարժմանց առեն իսկ։ Բայց, Լօրէնցօ, երկչոտ մարդ մըն էք դուք... Մնաց որ, կին մըն եմ ես... Ի՞նչ ըրած եմ ձեզի։ Ազատ ձգած էք զիս... Պարզապէս վախցնել կ'ուզէք... Լօրէնցօ, այդ բանը չպիտի ընէք...

Տէ Թրանի իշխանը լուռ կը մնար։

—Ի՞նչ կը պահանջէք ինէ, հարցուց Բլօթիա։

Պատասխան չկար։

—Լօրէնցօ, մտիկ ըրէք։ Այս անգամ ձեր անկեղծութեան կը հաւատամ։ Համոզուած եմ թէ ի գործ պիտի դնէք ձեր սպառնալիքը։ Բնաւ տարակոյս չունիմ ձեր թաքուն միջոցներուն վրայ։ Անցեալ օր, գառագեղին մօտ տեսայ այդ թըշուառականը...

Մանկամարդ կինը սարսռաց ու սոսկումով շարունակեց իր խօսքը.

—Անշուշտ չեն պակսիր քաջասիրտ մարդիկ, որոնք դրամի համար ուզած ծուղակնիդ պիտի պատրաստեն։ Հետեւաբար կորսուած մէկն եմ ա՛լ ես։ Ուրեմն կրնա՞ք իմ անկեղծութեանս վրայ վստահ ըլլալ, երբ ձեր տրամադրութեան տակ կը դնեմ ինքզինքս, ես Բլօթիա տէ Սէթայիա, Թրանի իշխանուհի։ Վերջապէս այդ տիտղոսը իմս է և արժանի եմ անոր։ Ի՞նչ կրնան ըլլալ կնոջ մը սիրային քմայքները, մանաւանդ Իտալիոյ մէջ։ Հպարտութեամբ կրած եմ ձեր անունը։ Ոտքերէս մինչեւ գլուխս Թրանի մըն եմ։

Բլօթիա ինքզինքը գտած էր։ Իր բովանդակ հպարտութիւնը կը շողար մոգական աչքերուն մէջ։ Լօրէնցոյի սիրտը սարսռաց, բայց սա պատասխանը տուաւ.

—Գնա բանդ։ Թրանի մը շնորհ չի խնդրեր բնաւ։

—Շնորհ չեմ խնդրեր երբեք, այլ կը թախանձեմ որ մէկ հարուածով սպաննէք զիս ուզած ատեննիդ, բայց կանխաւ իմաց տալով ինծի։

—Այդ բանին համար ի՞նչ ընել պատրաստ էք։

—Հրամայեցէք։

—Պերանժէր տ'Էրքիւանիին ազատեցէ՛ք։

—Ի՞նչպէս։

—Կեանք պարգեւեցէք այն աղջկան որ մեռնելու վրայ է, ձեր եղբօրը հետ չկարենալ ամուսնանալուն համար։

—Իր ամուսնութեան չեմ ընդդիմանար։ Ես չեմ արգիլեր ըլլար Մարքոյի որ այդ յիմարութիւնը չգործէ։

—Լա՛ւ։ Կը բաւէ այսչափը։

—Բայց բացատրութիւն տուէ՛ք։

—Բլօթիա, ձեզի տալիք բացատրութիւն չունիմ։

Մանկամարդ կինը պահ մը խորհեցաւ։ Հիմա լաւ կը հասկնար այդ վիճաբանութեան բուն նշանակութիւնը։ Ուրեմն ստուգիւ պիտի մեռնէր։ Հակառակ ամուսնոյն հաւաստումներուն, Բլօթիա չէր ընդունէր այդ ահռելի բանը։ Քիչ մը առաջ կը ստէր, ըսելով թէ կեանքէն ձանձրացած էր։ Ընդհակառակը՝ կեանքը կը սիրէր ան։ Իր ճկուն, առաձգական, կրակոտ մարմինը բնաւ անհանգստութիւն չէր ունեցած, ու իր խանդավառ հոգին արբշիռ էր միշտ։ Իր թրթռուն երեւակայութիւնը անէացման վրայ գաղափար չունէր։ Քայքայումի սարսափը կը գալարէր իր նեարդները։

—Չեմ ուզեր որ այդ բանն ըլլայ, գոչեց Բլօթիա։ Պիտի երթամ հոսկէց, ուրիշ երկիր բնակելու համար, ուր զիս պիտի պաշտպանեն։ Մնաց որ օրէնք ըսուած բանը կայ... Չէ կարելի մարդու մը մահուան պատճառ ըլլալ, ինչպէս կը սպաննեն ճանճ մը։

Տէ Թրանի փոքր կարասիի մը մօտեցաւ, և գաղտնի փականք մը բանալով սրուակ մը դուրս հանեց։

—Եթէ գնդասեղ մը խօթեմ անոր մէջ և յետոյ անով ձեզ վիրաւորեմ, Բլօթիա, վաղը սոսկալի հոգեվարքի մը կը մատնուիք։ Վստա՞հ էք ձեր սենեկապանուհիներուն ու կարուհիներուն վրայ... Երբեք ձեզի պատահած չէ՞ որ գնդասեղէն ճանկըռտուիք շրջազգեստի փորձ կատարած ատեննիդ։

—Լօրէնցօ, կ'ըսէք թէ կրնամ բան մը ընել Պերանժէր տ'Էրքիւանիի համար։

—Ձեր սիրահարը եղող կոմսը ձենէ չէ՞ պահանջած իր աղջկան կեանքը։

—Ինքն ալ ինծի չափ գիտէ թէ ինէ կախուած չունէր այդ բանը։

—Ապահո՞վ էք այդ մասին։

—Լօրէնցօ, այս միջոցիս ձեր առջեւ կրնա՞մ ստել։

—Լա՛ւ, Մարքիզ տ'Էրքիւանիի հարցուցէք թէ ինչո՛ւ համար իր կինը կը նախընտրէ Պերանժէրը դագաղի մը մէջ տեսնել քան թէ Մարքոյի գիրկը։

—Այդ հարցումը պիտի ընեմ իրեն։ Բայց եթէ պատասխանը չտայ։

—Պիտի պատասխանէ ան։

—Այդ բանին համար պայմանաժամ մը կու տա՞ք ինծի։

—Մինչեւ Օր. տ'Էրքիւանիի ամուսնութեան ու մահուան օրը։

—Լօրէնցօ, կորսուած կը նկատեն այդ աղջիկը։

—Աւելի գէշ ձեզի համար, Բլօթիա։

—Իսկ եթէ չմեռնի այս պահուն։

—Դուք ալ պատրաստուեցէք այս աշխարհէն մեկնելու։

—Այդ աննշան արարածը կը սիրէ՞ք միթէ։ Ան ձեր ի՞նչը եղած է։ Մարքոյի ձեռքէն առնե՞լ կ'ուզէք։

—Երբեք տեսած չունիմ անոր երեսը։ Կը կարեկցիմ այդ աղջկան ու իր մօրը վրայ։ «Կարեկցութիւն» ըսուած բանին վրայ գաղափար իսկ չունիք, Բլօթիա։

—Ստուգիւ այնպէս է։ Անօգուտ բառ մըն է։ Նոյն իսկ ինքզինքիս վրայ չեմ կարեկցիր։ Կը մաղթեմ որ ապրի ան։

—Ուրեմն ազատեցէք Պերանժէրը։

—Այն ատեն պիտի հրամայէ՞ք զիս մեռցնել տալ։

—Թերեւս։

Բլօթիայի աչքերը — սեւերամած ու փառաւոր աչքեր — արտասովոր մեղկութեամբ մը ծանրացան։

—Լօրէնցօ, լաւ չեմ ճանչցեր ձեզ։ Եթէ ոչ՝ պիտի կրնայի ձեզ սիրել։

Իշխանը, տարտամ եղած, կնոջը նայեցաւ։ Բլօթիա կատուի մը պէս սողոսկեցաւ հոն կարասիներուն մէջէն։ Իր անփայլ մորթը գունաթափուեցաւ, ներքին բոցի մը ազդեցութեան տակ։ Իր դիւրաթեք մարմինը կը կծկուէր ճերմակ կակուղ ժանեակներուն վրայ. թերեւս պէտք եղածէն աւելի՝ սեղաններու և աթոռներու մէջէն յառաջանալու համար։

(Շարունակելի)

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԱՐԱԲԿԻՐԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅՆ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

Իբրեւ շարունակութիւն մեր նախորդ թղթակցութեան (տե՛ս Արեւելք թիւ 6481) որով կը նկարագրէինք՝ Կայսերական բարեհաճ Իրատէի մը համաձայն Արաբկիրի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյն նորոգութեան կանխապատրաստութիւնները, Տեղապահ Տ. Մեհրուժան վրդ. Աշխարհունիի անդուլ ջանքերը, դրամական և այլ միջոցներն ու օժանդակութիւնները և բարեպաշտ ու եկեղեցասէր ժողովրդեան այդ առթիւ ունեցած բարեպաշտիկ խանդավառութիւնը, այս անգամ ևս կը փութանք քանի մը հակիրճ տողերու մէջ նկարագրել վերաշինութեան առած ընթացքն ու հանգամանքը՝ որմէ կը յուսանք թէ մեծապէս գոհ պիտի մնան մանաւանդ Պատ. Արեւելքի բոլոր Արաբկիրցի և Արաբկիրով հետաքրքրուող ընթերցողները։

Երբ Բալուի Հաւաւ գիւղացի ճարտարապետ Յովհաննէս Սիմոնեան — ինքնօգնութեամբ յառաջացած, ժողովուրդի կուտակ, համեստ այլ կարող, աշխատասէր ու գործունեայ մարդ մը — Տեղապահ Ս. Հօր քաշած հեռագրին վրայ քաղաքս հասաւ, անմիջապէս գործի ձեռնարկեցաւ՝ պատրաստ ըլլալով շինուածանիւթերու ամբողջութիւնը։ Հարկ էր, որչափ հնար է, Հայ Եկեղեցւոյ յատուկ ճարտարապետութեան համաձայն պատրաստել վերանորոգելի եկեղեցւոյն յատակագիծը, զոր կատարեց յիշեալ ճարտարապետը Աշխարհունի վրդ.ի հրահանգներուն համեմատ։ Անցեալ անգամ կը յիշատակէինք եկեղեցիին «հին ոճով, տձեւ, ցած, մութ ու անփառունակ շէնք մը» ըլլալը. ուրախ ենք յայտարարելու թէ մեր յիշած բոլոր այս թերութիւններն ալ պատշաճապէս սրբագրուեցան, գործադրուած նոր յատակագծով։ Եկեղեցիին խորանները հինգ էին, ամէնքն ալ մանր. այս անգամ երեքի վերածուեցան, բան մը՝ որ թէեւ մեծ աշխատութիւն պահանջեց և մասամբ դանդաղեցուց շինութեան ընթացքը, սակայն և մեծապէս կերպարանափոխ ըրաւ ամբողջ շէնքը։ Սրբավայրին մէջ գտնուող նախկին քառանկիւն սիւները պարսկի մը տպաւորութիւնը կը թողուին դիտողին վրայ. հիմակ անոնց տեղ մնացին միայն չորս սիւներ, որով եկեղեցին թէ՛ վայելուչ ձեւ մը առաւ և թէ ա՛լ աւելի ընդարձակեցաւ։ Եկեղեցիին հարթ տանիքին տեղ՝ որ շէնքին տափակ, ցած ու անփառունակ երեւոյթ մը կու տար, հիմա շինուեցաւ խաչաձեւ չարք մը, աւելի բարձր քան նախկին տանիքը, կեդրոնը ունենալով գեղակերտ ալացիկ ու փառաւոր կաթողիկէ մը՝ որուն ստորամասին վրայ բացուած երկոտասնեակ մը խոշոր ու լուսաւոր պատուհաններ առատ լոյս կը սփռեն նախկին մութ սրբավայրին մէջ։ Ու դեռ պիտի շինուի ճիշդ կաթողիկէին դիմացը, եկեղեցւոյն դրան վրայ, գեղապաշտաճ ու ճաշակաւոր զանգակատուն մը՝ որուն յօրինուածքին համար Արաբկիրցի Պոլսաբնակ բարեպաշտիկ տիկին մը—Հանէսեան գերդաստանէն—100 ոսկի կտակած է։ Սիրելի է մեզ յուսալ թէ այդ գումարը ժամ առաջ կը փութացնէ եկեղեցասէր տիկնոջ կտակարար որդին, Մ. Նշան էֆ. Հանէսեանի կողմէ։ Եկեղեցիին թէ՛ կաթողիկէն և թէ չարքին մակերեսը պիտի ծածկուին ամերիկեան պղպղախառն տակուն ու հաստատուն սաճով, որ ըստ ճարտարապետին վկայութեան, նպատակայարմար կերպով պիտի կրնայ դիմադրել մթնոլորտային բոլոր ազդեցութեանց և զոր յանձնարարեցին Պօլթոնի նշանաւոր գործարանի մը. կ՚իմանանք թէ արդէն ճամբայ հանուած է և տեղս պիտի հասնի ճիշդ պէտք եղած յարմար ատենին։

Ինչպէս գրած էինք աւելէ առաջ, եկեղեցիին շինութեան համար 1000 օսմ. ոսկիի չափ ծախք մը ցոյց կը տրուէր, զոր հայթայթելու համար կը յուսայինք թէ Մեհրուժան Վրդ.ի պաշտօնապէս դիմումին վրայ պիտի հայթայթեն տեղացի և մանաւանդ հեռաբնակ բարեկեցիկ Արաբկիրցիները։ Մեր յոյսը ի դերեւ չելաւ, սակայն չպսակուեցաւ ալ բոլորովին։ Եգիպտաբնակ Արաբկիրցի ազգայիններէն Պետրոս էֆ. Կարապետեան՝ որ 200 ոսկի նուիրել յանձն առած էր, պայմանաւ որ Պոլսաբնակ Արաբկիրցիներն ալ նոյնչափ դրամ դրկելու յօժարին, դեռ չփութացուց իր ծանօթ նուէրին առաքումը, գուցէ իր առաջարկութիւնը անարձագանգ մնացած ըլլալուն համար. սակայն ուրախ ենք յայտարարելու թէ ուրիշ տեղերէ 150 ոսկիի չափ նուիրատուութիւններ եղան, որով Կարապետեան էֆ. կրնայ գոհացում տալ իր պայմանաւոր և բարի նախանձ գրգռող առաջարկութեան համար և ըստ այնմ փութացնել իր ալ յոյժ գնահատելի աջակցութիւնը՝ որ զգալի թեթեւացում մը պիտի տայ եկեղեցիին ամբողջովին վերաշինութեան ծանր, բազմածախս և խակապէս դժուարին գործին։ Դարձեալ ամենամեծ գովութեամբ ու գնահատութեամբ կը յիշենք տեղիս բարեպաշտիկ հայ համայնքին բոլորանուէր աջակցութիւնը և տաք ու անկեղծ վերաբերումը։ Անոնք իրենց բազուկին ուժով զգալի ու անհնար գործունէութիւն մը ունեցան և բոլորովին անձնուիրաբար աշխատեցան, առանց տարիքի, դիրքի ու աստիճանի խտրութեան, շինուածանիւթերու՝ քարի, աւազի, կղմինտրի, գերաններու և առաղձի փոխադրութեան, կիրի պատրաստութեան համար, այնպէս որ 100 ոսկիի շահ մը ընել տուին Տեղապահ Հօր աջակցող շինութեան մասնախումբին։ Իսկ տեղացի ունեւոր դասակարգը արդէն 200 ոսկիի նուիրատուութիւն մը ըրաւ և դեռ 100—150 օսմ. ոսկիի չափ նուիրահաւաքութեան յոյսը կայ։

Վերջացնելէ առաջ մեր թղթակցութիւնը, խղճի պարտք կը համարինք յիշել նաեւ թէ Տեղապահ Տ. Մեհրուժան վրդ. Աշխարհունի յոյժ նշանակելի գործունէութիւն մը ցոյց տուաւ, գիշեր ցերեկ անձամբ հսկեց շինութեան բարւոք յառաջացումին, իր ջիղերուն բոլոր ուժգնութեամբն ու կորովովը աշխատեցաւ, այնպէս որ յաջողեցաւ թէ՛ տեղական իշխանութեանց համակրանքն ու բարեհաճ աջակցութիւնն ու յարաբերական օժանդակութիւնները ապահովել, և թէ՛ քաղաքիս հայ հասարակութեան սէրը, վստահութիւնն ու համարումը գրաւել. ինք անձամբ կատարեց ու կը կատարէ ալ, յատուկ հակակշռող պաշտօնէի մը միջոցաւ, բոլոր դրամական գործերը, զեղծումներու և կամ անվստահութեանց դուռ չբանալու համար։

Վ. ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Արաբկիր, 5 օգոս. 1907

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Լուացքի սոդան ամառը կիսով չափ խառնելով հանդերձ ճերմակեղէնները աւելի սպիտակ ընելու համար հոլանտացիները 30—40 լիտր ջուրի մէջ ափ մը սոդա կը ձգեն. ժանեակներու և նուրբ կերպասներու համար՝ քիչ մը շաքէկ։ Պօռաքսը չէզոք աղ մըն է որ ճերմակեղէններուն չի վնասեր, մինչ սոտան, մանաւանդ [illegible] կը փտեցնեն զանոնք։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Լոնտոնէն առոյգ աղբիւրէ մը վիեննական թերթի մը առ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն Չինու և Ճապոնի յարաբերութեանց մասին.

Թիւրիմացութիւն մը միայն կրնայ յառաջ բերել հրապարակ հանուած լուրերը՝ Չինու և Ճապոնի միջեւ բուռն ձգտումի մը և դիւանագիտական լուրջ ձեռնարկի մը մասին, զոր Ճապոն մտադրած է կատարել Բէքինի մէջ։ Իրաւ է որ Չինու կառավարութիւնը կը գանգատի վերջերս Ճապոնի կողմէ կնքուած կարգ մը պայմանագրութեանց զանազան կէտերու մասին, և այդ համաձայնութեանց մէկ քանի յօդուածներուն մէջ տեսնել կը կարծէ Չինու ազգային արժանապատուութեան վնասող պարագաներ։ Բէքինի մէջ եղած գանգատները և ցոյց տրուած ահաճութիւնը այնքան կարեւոր չեն որ շուկէտը ըլլան Բէքինի ու Թօքիոյի միջեւ կռիւի մը։ Վերագրել գանգատները իրենց բուն խակ արժէքովը դատելու համար, անհրաժեշտ է միշտ նկատողութեան առնել սա պարագան թէ Չինու վարիչ պետական մարդիկը եթէ չեն ուզեր քննադատուիլ այն տեսակ իրողութեանց համար որոնք Չինացիներու արժանապատուութիւնը վիրաւորելու և անոնց անկախութեանը վնասելու երեւոյթը ունին, պէտք է խիստ բողոքներով յայտնեն Չինացիներուն դիւրազգածութիւնները։ Ցուցալի կը նկատուի որ Ճապոնի դիւանագիտութիւնը պիտի յաջողի հասկցնել տալու Բէքինի կառավարութեան թէ Թօքիոյի Դաշինքը, վերոգրեալ միջազգային պայմանագրութեանց մէջ Չինու վերաբերեալ յօդուածները սահմանելով, այդ երկրին նկատմամբ բարեացակամ տրամադրութիւններէ առաջնորդուած էր և բնաւ մտադիր չէր անոր իրաւունքները բռնաբարելու։ Այս խնդիրը կարգադրելու համար, անհրաժեշտ պիտի չըլլայ —ինչպէս կը ծանուցանէին քիչ մը վերը յիշուած լուրեր— ճնշման հանգամանքը ունեցող ծանր գործողութեանց ձեռնարկել։ Մասնաւորաբար պէտք է բացարձակապէս յայտարարել թէ սխալ է այն լուրը որուն համաձայն մտադրութիւն կայ նոյն նպատակով պաշտօն մը յանձնելու Իդօ մարքիզին կամ Օքումա կոմսին, քանի որ այս երկու պետական մարդերէն առաջինը տակաւին երկար ատեն զբաղած պիտի ըլլայ Քորէայի մէջ իրեն յանձնուած պաշտօնով և թէ Օքումա կոմսը, որ Ճապոնի հիմակուան Դաշինքին բացարձակապէս անհամամիտ է, շատ տրամադիր պիտի չըլլայ ընդունելու այդ տեսակ պաշտօն մը։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԸ ԵՒ Պ. ՖԱԼԻԷՌ

Բարիզի թերթ մը սա հեռագիրը առած է Հռոմէ իր թղթակիցէն.— Գերմանիոյ կայսեր և Ֆրանսայի Նախագահին միջեւ մօտերս տեսակցութիւն մը տեղի ունենալու մասին հրապարակ հանուած լուրերը հոս մասնաւոր կարգադրութիւն մը կը նկատուին՝ Ֆրանսայի մէջ հանրային կարծիքին վրայ ազդեցութիւն մը գործելու և Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ միջեւ շատ սերտ համաձայնութեան մը արգելք ըլլալու համար։ Թաբիդալէ, խօսելով վերագրեալ լուրին վրայ, ծանուցուած տեսակցութիւնը բնաւ անկարելի չի նկատեր և կ՚ըսէ.— «Պ. Ֆալիէռ Նորվէկիա ու Տանըմարքա պիտի երթայ՝ փոխադարձ այցելութիւն տալու այդ երկու երկիրներու վեհապետներուն. այդ կերպով պատեհ առիթը պիտի ունենայ հանդիպելու Վիլհէլմ կայսեր և այդ հանդիպումը անմոռանալի թուական մը պիտի կազմէ քսաներորդ դարու պատմութեան մէջ։» Թաբիդալէ կ՚եզրակացնէ, ըսելով որ ամբողջ Իտալիա գոհունակութեամբ պիտի ողջունէ ֆրանքօ-գերման համաձայնութիւն մը։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Եւրոպական թերթ մը խօսելով Անգլիոյ և Ռուսիոյ յարաբերութեանց վրայ կ՚ըսէ.— «Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքիի Մարիէնպատ երթալէն, Էտուարտ Թագաւորին մօտ, բնականաբար սա եզրակացութիւնը հանուեցաւ թէ պաշտօն ունի պատրաստել հանդիպում մը Ռուսիոյ կայսեր և Անգլիոյ Թագաւորին միջեւ։ Մայրաքաղաք Ս. Պետերսբուրգի մասին անգլօ-ռուս համաձայնութեան կնքուելէն ետքը, այդ հանդիպումը շատ բնական պիտի ըլլար իբրեւ տրամաբանական կարգին մէջ, և Սուինէմիւնտէի ու Վիլհէլմսհէօհէի կայսերական տեսակցութեանց ամբողջացումը միայն կրնայ ըլլալ։ Կանոնի կարգ անցած է որ կառավարութեանց միջեւ համաձայնութիւնները մինչեւ մէկ աստիճան հաստատուին չհաւաքուող Պետութեանց վեհապետներուն տեսակցութեամբը։ Էտուարտ Է.ի և Նիքոլա Բ.ի միջեւ այդ տեսակցութիւնը հաւանական է, քանի որ երկու վեհապետները անձնական խիստ լաւ յարաբերութիւններ ունին և թէ ազգականութեան շատ սերտ կապերով կապուած են։ Ո՞ւր տեղի պիտի ունենայ այդ տեսակցութիւնը։ Կ՚ըսուի թէ Ռուսիոյ կայսրը, որ Ֆինլանտիոյ ջուրերը պիտի ուղեւորի, ընդ առաջ պիտի երթայ Էտուարտ Է.ի, այնպէս որ երկու վեհապետները Տանըմարքայի մէջ իրարու պիտի հանդիպին։ Արդարեւ Տանըմարքա ամէնէն յարմար վայրը պիտի ըլլայ այդ կարգի հանդիպումի մը։»

ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Վիեննայի Թակպլադ լրագիրը ջերմագին կերպով ողջերթ կը մաղթէ Անգլիոյ Թագաւորին, որ Մարիէնպատէն կը մեկնի։ Նոյն թերթը կը յարէ.— «Անգլիոյ վեհապետը Աւստրիոյ մէջ դրաւ մէջտեղի քարը խաղաղութեան ժամանակակից քաղաքականութեան, որ բոլորովին նորոգուեցաւ այս ամառ։ Էտուարտ Թագաւորը իր երկիրը կը տանի այս տարի օտար երկիրներու մէջ իր կատարած ուղեւորութեանց պտուղները, որոնք այնքան դիւրութեամբ ձեռք չբերուեցան։ «Եւրոպական տէրութեանց միաբանութիւն» բացատրութիւնը նորէն իրականութեան մը կը համապատասխանէ։ Հիմա կարելի է ճշմարտապէս խօսիլ այն ներդաշնակութեան վրայ որով բարւոք ելքի մը կը յանգին տէրութեանց գործերը՝ միջազգային կռուանին վրայ։ Քաղաքական տեսակէտով Էտուարտ Թագաւորին հետը տարածները մեծ արժէք մը ունին և թէ՛ Մեծն-Բրիտանիոյ պատիւ կը բերեն և թէ թանկագին են եւրոպական բոլոր Պետութեանց համար։ Մարիէնպատ, ուր Էտուարտ Թագաւորը ընդունեց Ֆրանսայի նախարարապետ Պ. Քլէմանսոյի և յետոյ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքիի այցելութիւնները, քաղաքական տեսակէտով գոհացուցիչ աղբիւր մը եղաւ տիեզերական խաղաղութեան՝ համար։»

ՃԱՊՈՆՑԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԻ ԱՇԱԿԵՐՏԸ

Աւասիկ տեղեկութիւն մը որ դող պիտի պատճառէ ակռայի ցաւ ունեցողներուն։ Ճապոնցի ատամնաբոյժը իր մատներովը ակռայ կը քաշէ։ Եթէ այդ եղանակը հին դրութիւն մըն է, մանրամասնութիւնները աւելի զզուեցուցիչ են։ Ճապոնցի ատամնաբոյժը ճարտարութեամբ կը բռնէ ակռան ցաւողին գլուխը կզակային անկիւնէն, այն կերպով որ բերանը բաց մնալու պարտաւորուի. յետոյ միւս ձեռքին բթամատը ու ցուցամատը իր հիւանդին բերանը մխելով, մէկ վայրկեանի մէջ կրնայ մէկէն մինչեւ եօթը ակռայ քաշել։ Թէեւ անհաւատալի կ՚երեւայ, սակայն շատ դիւրաւ պիտի հասկցուի, երբ յայտնի ըլլայ թէ ճապոնցի ատամնաբոյժերը ի՛նչպէս կը սորվին արհեստը։ Կակուղ փայտէ տախտակի մը մէջ ծակեր փորուած և այդ ծակերուն մէջ փայտէ գամեր մխուած են։ Յետոյ այդ տախտակը գետինը կը դրուի և ատամնաբոյժի աշակերտը պարտաւոր է աջ ձեռքին բթամատովը ու ցուցամատովը բռնել և խլել փայտէ գամերը, առանց տախտակը երերցնելու։ Այդ մարզանքը կը շարունակուի հետզհետէ աւելի կարծր փայտերու վրայ. ամէն անգամուն գամերը աւելի հաստատուն կերպով մխուած են։ Երբ աշակերտը յաջողութեամբ կատարէ այդ վերջին մասը, այլեւս կարող կը նկատուի ատամնաբուժութեան համար։

ԱՆՀԵԹԵԹ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Ֆրանսայի մէջ Պ. Տիւբոն մէկ ժամուան միջոցին 2844 ընկոյզ կոտրած է։ Պ. Պլուքս, Լոնտոնի մէջ, եօթը վայրկեանէն տասներկու քիլօ [illegible] սակած է։ Պերլինի մէջ Պ. Լիւտվիկ Վոլֆոնկ երկու ժամուան մէջ տասներինը սիգառ ծխած է, առանց խմելու և թքնելու։ Փարիզի մէջ Պ. Գոլէրդ դանդաղութեան ծայրայեղ օրինակը տուած է մէկ սիկառը երկու ժամէն ծխելով։ Ամերիկացի Լօունէ հարիւր չորս ոստրէ բացած է չորս վայրկեանի մէջ։ Ֆրանսացի Տիկին Տիւպլէ 2007 «սանտուիչ» շինած է տասնինը ժամուան մէջ։ Լոնտոնի մէջ Միս Քէրրէգ ամէնէն շատ վաճառատուն ունեցող երկու փողոցներու նորաձեւութեանց վաճառատուներէն 84 վայրկեանի մէջ շատ մը առարկաներ գնած է, ֆագուրա ալ առնելով։ Ամէնէն անհեթեթ մրցումն է ֆրանսացի գինեվաճառի մը, որ մէկ միլիոն անգամէն աւելի փռնգտացած է։

ԳԼԽԱՐԿԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵՒԸ

Փողոցի մէջ բարեւելու ատեն գլխարկ հանելը դէմ Պոհեմիոյ քաղաքներէն մէկուն մէջ կազմուած ընկերակցութիւնը յայտարարութիւն մը հանեց, որուն մէջ ամէն չափահաս այրեր հրաւիրուած են պաղառութեան չենթարկուելու համար ձմեռը՝ այսինքն նոյեմբեր 1էն մինչեւ ապրիլ 30, զիրար բարեւելու ատեն փոխանակ գլխարկ հանելու, զինուորական եղանակաւ բարեւել զիրար։ Բժիշկներն ալ թէեւ կը յանձնարարեն, մանաւանդ ճաղատ գլուխ ունեցողներուն, զգուշանալ ընդհանրապէս ձմեռ ատեն գլխարկ հանելով բարեւելէն. միւս կողմէ սակայն գլուխը գոց պահելու սովորութիւնը գլխու մորթի տկարութեան պատճառ կ՚ըլլայ։ Արդարեւ բնութիւնը մարդուս գլխու մորթն այնպիսի կերպով շինած է որ օդի պարզ հոսանքով մը դիւրաւ պաղ չառներ գլուխը, բայց գլուխը շարունակ ծածկուած պահելով է որ մորթը չափազանց դիւրազգած կ՚ըլլայ։ Այն երկիրներուն մէջ, ուր ժողովուրդը գլուխը բաց կը պտտի և կամ մերթ թեթեւ լաթով մը կը ծածկեն իրենց գլուխը, շատ հազուադէպ է ճաղատութիւնը, և ընդհակառակը շատ ճոխ ու թանձր են անոնց մազերը։ Ատոր պատճառն ալ գլխու մորթին վրայ օդին ներգործութիւնն է, որով մորթը կը գրգռուի և տունկի մը պէս արեւու ջերմութեան տակ մազերը կ՚առատանան, և գլուխը կը պաշտպանեն թէ՛ արեւու տաքէն և թէ գիշերուան ցուրտէն։ Եւրոպական ազգաց մէջ ալ ճաղատ կիները շատ սակաւաթիւ են այրերէն, վասն զի կնոջ գլխարկը աւելի զարդ մըն է, քան գլխարկ. հետեւաբար կանանց գլխու մորթը շատ աւելի ենթակայ է օդին բարերար ազդեցութեան։ Այրերու գլխարկներն առհասարակ այնպիսի ձեւ մը ունին որ կը ծածկեն ամբողջ գանկը, մանաւանդ այնպիսի նիւթերէ շինուած են որ բոլորովին կ՚արգիլեն գլխուն արտաշնչումը և կը քրտնցնեն գլուխը։ Գլխարկին այս վնասաբեր ազդեցութիւնը կատարելապէս կը յայտնուի սա պարագայէն թէ հերաթափութիւնը ընդհանրապէս գանկին գագաթէն կը սկսի և կը վերջանայ գլխարկին եզրերուն դպած տեղը, մինչդեռ անկէ դուրս մնացած մասը, պսակի ձեւով կը մնայ գլխուն շուրջը։ Բժշկական այն հանդէսը, ուրկէ կը քաղենք այս դիտողութիւնները, կը գրէ թէ վերոյիշեալ հրաւէրին արդիւնքն այն ատեն կատարեալ կ՚ըլլայ, եթէ հրաւէր ուղղուէր այրերուն, գէթ տաք օրերուն ալ գլուխնին բաց քալելու, գլխարկը ձեռքերնին բռնած, որպէս զի արեւն ու օդը գանկին մորթին վրայ ներգործելով ամրացնէին մազերու արմատները։ Քանի որ մազերը մորթին թուլացման հետեւանքով է որ կը թափին,—թէպէտ ուրիշ պատճառներ ալ կան—օգուտ չունին հերաթափութեան դէմ հնչակուած դեղերը, վասն զի ատոնք առանց բացառութեան, իրենց հնարիչներուն և թերեւս քիչ մըն ալ ճաղատներուն օգտակար կ՚ըլլան միայն։ Լաւագոյնն է գոյութիւն ունեցած մազերը ամուր պահելու հոգ ու խնամք տանիլ և ատոր գլխաւոր միջոցն ալ գլխու մորթը արեւուն ու հովին ուղղակի ազդեցութեան տակ պահելու վարժութիւնն է։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Վճռաբեկ ատեանին առաջին նախագահ անուանուեցաւ նոյն ատեանին հուգուգի ճիւղին նախագահ Մեճտի էֆ.։ Վճռաբեկ ատեանին աղերսագիրներու ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ նոյն ատեանին անդամներէն Հաճի Էմին պէյ։

—Արտաքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին Տնօրէնի օգնական անուանուեցաւ նոյն դիւանին միւմեյիզներէն Ալի պէյ։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Իզմիրի Թաղապետական բժիշկ Ապտիւլրահման Նուրէտտին պէյի և աղքատներու հիւանդանոցին երկրորդ բժիշկ Ալի Նուրէտտին պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Սանտըքլըս գաւառակին Թաղապետական բժիշկ Ահմէտ Էմին էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆ. — Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. բժշկական վարժարանին ներքին ախտաբանութեան երկրորդ ուսուցիչ միրլիվա Ճէլալ Իսմաիլ փաշայի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՂՏԱՏԻ կուսակալ Հազիմ պէյ կը հեռագրէ Կայս. Պալատան երկրորդ քարտուղար ու ամենակալեա Իզզէդ փաշայի թէ Պաղտատ-Հալէպի ճամբան, զոր կառաւանները 25—26 օրէն կը կտրեն և կառքերն ալ 22, ձեռք առնուած միջոցներով առ այժմ տասը օրէն անցնիլ կարելի պիտի ըլլայ և մէկ քանի ամիսէն ալ եօթը օրէն. այդ կերպով Կ. Պոլսոյ ու Պաղտատի միջեւ երթեւեկութեան տեւողութիւնը տասը-տասներհինգ օրուան զեղչուած պիտի ըլլայ։ Թէ՛ նոյն նահանգին և թէ շրջակայ երկիրներու իսլամ ժողովուրդը, Հիճազ երթալու համար, պիտի կրնայ Հալէպ-Դամասկոսի երկաթուղիին միջոցաւ օգտուիլ Հիճազի Համիտիէ երկաթուղիին ընծայած մեծամեծ դիւրութիւններէն, պէտք չունենալով ծովային երկարատեւ ու դժուարին ուղեւորութեան, որով միշտ բարեմաղթութիւններ պիտի ըլլան Վեհ. Սուլթանին համար։ Պաղտատ-Հալէպի ճամբուն ամէնէն դժբախտ մասերը գործաւորներու միջոցաւ կը հարթուին և կամուրջները կը նորոգուին ու կը շինուին. նաեւ ճամբուն վրայ խան եւ կայլ կը կառուցուին, երթեւեկողներուն պատսպարան և ուտելիք մատակարարելու համար։ Երկու օրը մէկ անգամ Պաղտատէն ու Հալէպէն կառքեր ճամբայ պիտի ելլեն փոխադարձաբար։ Առաջին կառքերը ճամբայ ելեր են Կայս. Գահակալութեան տարեդարձին օրը, բարեմաղթութիւններ ըլլալով Կայս. արեւշատութեան համար։

ՀԻՃԱԶԻ Համիտիէ երկաթուղին մինչեւ Մէտինէ երկարելու մասին աշխատութիւնները փութով առաջ կը տարուին. հիմա միայն 1145րդ քիլոմեթրին շինութեան ամբողջութիւնը մնացած է. հետեւաբար գիծին Մէտինէ ժամանումը մինչեւ Մէվլուտի տօնը՝ այսինքն Ռէպիւլէվվէլ 12, ամբողջացած ըլլալով բացման հանդէսը այն օրը տեղի պիտի ունենայ։ Սակայն այս տարի Մէտինէի ճամբով վերադառնալիք ուխտաւորներու դիւրութիւն մը ընծայելու համար, յարմար դատուած է որ բացման հանդէսէն առաջ կարենան նոյն երկաթուղիով ուղեւորիլ, որով հիմակուընէ պատրաստութիւններ կը տեսնուին։

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ.— Տղոց յատուկ Համիտիէ հիւանդանոցին նոր մասերուն, միւս բոլոր ճիւղերուն և մզկիթին ու ժամացոյցի աշտարակին լուսանկարները պարունակող ալպոմ մը պատրաստուելով Կայս. Պալատ մատուցուեցաւ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատան մէջ, երէկ, հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Եգիպտոսի Խտիվ Ապպաս Հիլմի փաշայի։ Սեղանին ներկայ գտնուեցան նաեւ Խտիվին հետեւորդ պաշտօնեաները և Պարսից դեսպանատան առաջին թարգման Յովհաննէս խան, ընդհանուր հիւպատոս Միրզա Ալի Էքպեր խան և ուրիշներ։ Հացկերոյթէն ետքը Խտիվը Սիրքէճիէն շոգեմակոյկով Չուպուքլը գնաց իր ծովեզերեայ ապարանքը։

ՑԵՂԱԿԱՆ ԲԵՐՔԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ.— Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան աղերսագիր մը մատուցուելով, արտօնութիւն խնդրուեցաւ Կայս. նահանգներու բերքերուն համար ցուցահանդէս մը կազմակերպելու Կ. Պոլսոյ յարմար մէկ վայրը՝ առեւտրական Սենեակին հսկողութեանը տակ։ Այդ առաջարկութեան նպատակն է երկրագործութիւնը քաջալերել Կայս. երկիրներու մէջ։ Նոյն նախարարութեան առեւտրական ընդհանուր վարչութիւնը քննութիւն կատարելով, յարմար դատեց Կ. Պոլսոյ առեւտրական Սենեակին կարծիքը առնել, յետոյ պէտք եղածը ի գործ դնելու համար։ Ուստի մատուցուած աղերսագիրը և յարակից գրութիւնները ղրկուեցան նոյն Սենեակին նախագահութեան։

ԽՈԼԵՐԱ.— Ռուսիոյ մէջ երեւան ելած քոլերան Հունգարիոյ ու Ռումանիոյ մէջ ալ ճարակած ըլլալով, Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ առողջապահական վարչութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առնէ։ Ըստ այնմ նոյն վարչութիւնը անհրաժեշտ որոշումները տուաւ։ Քաղաքապետութիւնը, հանրային առողջապահութեան յանձնաժողովին մէկ տեղեկագրին վրայ, ծանոյց թաղապետական բոլոր շրջանակներուն որ ամէն ատենէ աւելի խիստ հսկողութիւն կատարուի հանրային առողջապահութեան և մաքրութեան վրայ. ուտելիքները ու խմելիքները միշտ քննութեան ենթարկուին, փողոցները մաքուր ըլլան, աղքատներու և ընտանիք չունեցող անձերու բնակած տեղերուն մէջ համախռնում տեղի չունենայ. արեւէ զուրկ և վատառողջ տեղերու մէջ բնակութիւնը արգիլուի. նաեւ ապաստանման կայանները միշտ կանոնաւոր վիճակի մէջ գտնուին՝ իրենց պարտականութիւնը անթերի գործադրելու համար։

ՈՒՏԵԼԻՔ ԵՒ ՎԱՌԵԼԱՆԻՒԹ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն, անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարար Սելիմ Մէլհամէ փաշա ալ անդամ կարգուեցաւ ներքին գործոց նախարար Մէմտուհ փաշայի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովին, որ, ինչպէս յայտնի է, պաշտօն ունի Կ. Պոլսոյ մէջ հացի, միսի և վառելանիւթի գիներու բարձրացումը արգիլելու և միշտ մեծաքանակ ալիւր, ոչխար, փայտ ու ածուխ պատրաստ գտնուելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնել։ Այդ յանձնաժողովը կը կազմեն կրթական նախարար Հաշիմ փաշա, քաղաքապետ Րէշիտ փաշա և անտառներու ու հանքերու մասնագէտներու Խորհուրդին նախագահ Նաժիֆ պէյ։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Բ. Դուռն ալ աջակցի այդ յանձնաժողովին կողմէ տրուած որոշումներուն անթերի գործադրութեանը. նաեւ տրուած որոշումները հետզհետէ մատուցուին առ Կայս. Գահոյից. միանգամայն մեծ ուշադրութիւն ըլլայ, որպէս զի հացի, միսի և վառելանիւթի գիները չբարձրանան և ձմեռուան եղանակին մէջ ժողովուրդը նեղութիւն չքաշէ։

— Սթանպուլ հետեւեալը կը գրէ. «Այն լուրը թէ անտառներու և հանքերու նախարարութիւնը փայտ կտրել կուտայ պետական անտառներէն, Կ. Պոլսոյ ժողովուրդին պէտքերուն համար, սկսած է մտածել տալ շահադէտ վաճառականները։ Ասոնցմէ անոնք որ փայտի կարեւոր պատրաստ քանակութիւն մը ձեռք բերած էին, անտարբեր էին զայն Կ. Պոլիս փոխադրելու մասին, որպէս զի գիներու սղութիւնը պահուի։ Բայց այժմ փութով պիտի բերել կուտան գոնէ գիներու արդի բարձրութենէն օգտուելու համար։ Իրաւ ալ կը վախնան որ գիներու անկում մը առաջ պիտի գայ՝ կառավարութեան կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ։ Վիճակագրութեան մը նայելով, Կ. Պոլիս տարին կը սպառէ 500,000 չէքի փայտ։ Անցեալ յունիսէն ի վեր հոս բերուած է 250 հազար չէքի, որուն վրայ աւելցնելով Տիւզճէի և Գանտրէի անտառներէն կտրուած և Կ. Պոլիս բերուելու պատրաստ 120,000 չէքին, կ՚ըլլայ 370,000 չէքի, որ գոհացուցիչ կ՚երեւայ բաւական խստամբեր ձմրան մը համար։ Եթէ վաճառականներու քով գտնուած պատրաստ քանակութիւնն ալ հաշուուի, այն ատեն Կ. Պոլսոյ մէջ պէտք եղածէն աւելի փայտ պիտի գտնուի։ Ուրեմն պէտք չէ տենդոտ փութկոտութիւնով մը աշխատիլ վառելանիւթի ձմրան պաշարը այժմէն հոգալու։ Ատիկա փոքր շահադիտութիւններուն նպաստ տալ պիտի ըլլայ։ Զեռնհաս պաշտօնատուններուն կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն շնորհիւ, գիները մօտերս խիստ նշանակելի անկում մը պիտի ունենան։ Ուրեմն քիչ մը համբերութիւն։»

—Անտառներու, հանքերու և երկրագործութեան նախարարութիւնը շոգենաւային Ընկերութեանց ներկայացուցիչները հրաւիրեց՝ շրջակայ նահանգներէն ու գաւառներէն Կ. Պոլիս բերուելիք 500,000 չէքի փայտերուն փոխադրութեանը համար։ Այդ մասին բանակցութիւն կատարուեցաւ։ Մօտերս Գասթէմունիի նահանգին անտառներէն Սեւ ծովի եզերքը տարուած 120,000 չէքի փայտ Կ. Պոլիս պիտի բերուին։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտքի Վարչութիւնը արտօնուեցաւ Սելանիկի մէջ ունեցած 1575 քառակուսի մեդր տարածութեամբ գետնի մը վրայ կառուցանել մետաքսի համար «միզան»ի վայր մը, խողակի ու օգելից ըմպելիներու մթերանոցներ և աղի չորս ամբարանոցներ։ Շինութեան ծախքը պիտի ըլլայ 3486 ոսկի։ Կառուցումը պիտի կատարէ ճարտարապետ Նուրիճան էֆ. որ Հանրային Պարտքի վարչութեան Սելանիկի ճիւղը շինեց։ Կ. Պոլսոյ քարափի Ընկերութեան ճարտարագէտը Սելանիկ պիտի երթայ՝ շինութեան կարգ մը մասերը քննելու համար։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Կայս. զինուորներու ջոկատ մը, իմանալով որ Սթրումցա գաւառակին Բօլիչ գիւղին Բանտէ անուն չարագործի մը հրամանատարութեանը տակ գտնուող ութ հոգիէ բաղկացած աւազակներու խումբ մը նոյն գաւառակին Մաքրիվէ գիւղը ապաստանած է, աւազակապետ Բանտէն ու երկու ընկերները մեռած և մէկն ալ վիրաւոր ձեռք անցուց. իսկ միւսներն ալ ձերբակալելու համար ամէն կողմ խուզարկութիւններ կը կատարուին։

ՈՐՍԻ ԱՐՏՕՆԱԳԻՐՆԵՐԸ.— Լ. Հէրըլտ կ՚առաջարկէ որսորդութեան արտօնագիրներուն համար խիստ սուղ ծախք մը առնել և կարողներուն միայն տալ, վասն զի շատերը, նոյն իսկ տղաք, արտօնագրի ծախքին աժանութենէն օգտուելով, արտօնագիր մը կը ստանան, որով ամէն ատեն ցաւալի արկածներ կը պատահին։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ.— Աննալ Բոլիդիք է Լիդէռէռ կազմակերպած զբօսական պտոյտին մասնակցող Ֆրանսացիները, որոնք Կ. Պոլիս կը գտնուին, երէկ առաւօտ մասնաւոր շոգենաւով մը պտոյտ կատարեցին Վերին Վոսփորի մէջ։ Կէսօրէն ետքն ալ Պոլսոյ նշանաւոր վայրերը այցելեցին։

ԴԱՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ.—Մանիսայի գաւառին նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր անուանուեցաւ Տէնիզլիի գաւառին նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր Ահմէտ պէյ, որուն յաջորդեց Գոնիայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին երկրորդ հարցաքննիչ դատաւոր Էմին էֆ.։ Անոր ալ յաջորդեց Մանիսայի գաւառին նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր Ֆայիկ էֆ.։ Սիւլէյմանիէ գաւառին նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր անուանուեցաւ Տիարպէքիրի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին երկրորդ հարցաքննիչ դատաւոր Ապտիւլգատէր Քեմալ էֆ., որուն յաջորդեց Մուսուլի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին քարտուղարներէն Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆ.։

—Դատական նախարարութիւնը որոշեց դատաստանի ենթարկել Գանտրէ գաւառակին նախկին ու նախնական դատարանին նախագահ Իսմաիլ Ֆախրէտտին էֆ.ն, ապօրէն ընթացքի մէջ գտնուած և նոյն դատարանին առաջին քարտուղար Մահմուտ էֆ.ն յանիրաւի ձերբակալել տուած ըլլալուն համար։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ, երէկ, հազար չորս հարիւր ոչխար բերուեցան Կ. Պոլիս։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Օգոստոս 25ի գիշեր, ժամ 1ին Էնկիւրիի մէջ, Գազանճըլար Ճատտէսի, հրդեհ ծագեցաւ։ Թէեւ օգնութիւններ հասան, սակայն հովին սաստկութեանը և հրշէջ գործիքներու չգոյութեան հետեւանքով, կրակը երկու թեւի բաժնուեցաւ. չորս ժամուան մէջ 23 [illegible]

[illegible]

ՕՍՄ. ՓԱՐՈՍՆԵՐՈՒ վարչութեան գանձմանց դիւանին անօրէն Պ. Բէտրէլլի երկուշաբթի օրը Այաֆէֆանոսի մէջ լոբամարգիի որսի գնաց և իրիկունը վերադարձաւ։ Յանձնարարեց տնեցիներուն որ առտուն զինքը արթնցնեն, վասն զի նոյն օրն ալ որսի պիտի երթար։ Երեքշաբթի առտու Պ. Բէտրէլլի մեռած գտնուեցաւ իր անկողնին մէջ։ Բժշկական քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ սրտի կաթուածէ մեռած է։ Երեսունհինգ տարիէ ի վեր կը պաշտօնավարէր։ Կինը ասկէ առաջ մեռած ըլլալով, Պ. Բէտրէլլի ամէն օր գրասենեակին մէջ անոր կենդանագիրը դիմացը կը դնէր՝ իր պարտէզին ձեռքով հաւաքած ծաղիկներու փունջի մը մէջ։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ քարափին առջեւ, երէկ առտու, գտնուեցաւ դիակը Ալի անուն այն մակուկավարին, որ շաբաթ օրուան փոթորիկին ատեն խեղդուած էր։

— Հայտար Փաշայի քարափին առջեւ, երէկ առտու, Պէշիքթաշէն հոն գացող շոգենաւը սախ բեռցած նաւի մը ընդհարեցաւ։ Նաւը ընկղմեցաւ. իսկ մէջը գտնուող երկու նաւավարները ազատուեցան։

ՄԱՔՐԻՔԻՒՂԻ հրջակայ Լիդրոս գիւղին մէջ, երէկ, պարտիզպան Մեհմէտ Ալի աննշանիքի խնդրոյ մը համար կռուի բռնուեցաւ իր արհեստակիցներէն Յոյնի մը հետ։ Յոյնը դաշոյնով սպաննեց Մեհմէտ Ալին։ Ոստիկանութիւնը իմանալով ձերբակալեց չարագործը։

ՊՈԼՍՈՅ Այասօֆիայի կողմը, առջի գիշերը, ծեծ մը գործուեցաւ։ Ազիզ անուն մարդ մը՝ որ սրճարաններու մէջ սպասաւորութիւն կ'ընէ, նոյն տեղը Վասիլի սրճարանը գնաց և սկսաւ յաճախորդները նախատել։ Այդ միջոցին առկէ կ'անցնէր թաղին գիշերապահը՝ Մեհմէտ, որ յորդորեց Ազիզը հանդարտ կենալու։ Ազիզ դաշոյնը քաշելով մխեց Մեհմէտի աճուկը և ծանրապէս վիրաւորեց։ Ոստիկանութիւնը հասնելով ձերբակալեց չարագործը։ Գիշերապահին վիճակը ծանր ըլլալով, հիւանդանոց տարուեցաւ։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՖԱՔԹՈՒՐԱ ՈՒ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը յիշեցնէ բոլոր հարկատուներուն թէ վաճառականներու, ճարտարագործներու, սեղանաւորներու կամ սարաֆներու կողմէ իրենց յաճախորդներուն տրուած ամէն ֆաքթուրա ու հաշուեցոյց ենթակայ են 5 փարա որոշ դրոշմատուրքի, համաձայն 9րդ յօդուածին (թիւ 31) Դրոշմատուրքի Կանոնագրին։ Այդ տուրքը պարտին վճարել ֆաքթուրայի ու հաշուեցոյցի տէրերը։ Այդ մասին հարկատուներուն կողմէ շատ մը օրինազանցութիւններ գործուած ըլլալով, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը անոնց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ վերոյիշեալ օրինական տրամադրութեան, ինչպէս նաեւ դրոշմատուրքի կանոնագրին 38րդ յօդուածին վրայ, որ 100 ղրուշի տուգանքի կ'ենթարկէ իւրաքանչիւր օրինազանցութիւն։ Դրոշմատուրքի Կանոնագրին կիրառումը դիւրացնելու համար, Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ֆաքթուրաներու և հաշուեցոյցներու դրոշմատուրքը կարելի է վճարել արտակարգ դրոշմումով և 5% զեղչով։ Միեւնոյն ատեն Վարչութիւնը կը փութայ հարկատուները զերծ կացուցանել օրինազանցութեան հետեւանք եղող վնասներէն, որոնք ակներեւ են Դրոշմատուրքի Կանոնագրին 50րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, և որով օրինազանցներէն առնուած տուգանքին կէսը կը տրուի օրինազանցութիւն մը Վարչութեան իմաց տուողներուն։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

1/14 օգոստոս 1907 30—8

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼԱՆՋԱԽԱՉԻ ՆՈՒԻՐՈՒՄ

Ս. Պատրիարք Հօր առաջարկութեամբ, Ամենայն Հայոց Ս. Հայրապետը վարդապետական լանջախաչ շնորհած է՝ Դպրեվանուց ներքին տեսուչ Տ. Մեսրոպ Վրդ. Նարոյեանի, Արաբկիրի առաջն. տեղապահ Տ. Մեհրուժան Վրդ. Աշխարհունիի և Մայր եկեղեցւոյ ժամօրհնող ու Պատրիարքական գաւազանակիր Տ. Եղիաս վրդ. Սաչլեանի։ Ն. Ս. Օծութիւնը քահանայական լանջախաչ նուիրած է նաեւ, Պարտիզակի աւագերէց Տ. Կարապետ Ա. քհնյ. Միխայլեանի, Տրապիզոնի առաջն. փոխանորդ Տ. Ղեւոնդ Ա. քհնյ. Հմայեանի, Մուշի առաջն. փոխանորդ Տ. Յովհ. Ա. քհնյ. Մինասեանի, Ատապազարի առաջն. փոխանորդ Տ. Միքայէլ Ա. քհնյ. Երամեանի, Արմաշի Դպրեվանքին Նիկոմիդիոյ գործակալ Տ. Ոսկի քհն. Գիպլեանի, Բալուի առաջն. փոխանորդ Տ. Սուրէն քհնյ. Տէրոյեանի և Պարտիզակի փոխ-աւագերէց Տ. Մկրտիչ քհնյ. Ադարեանի։

ՆՊԱՍՏԻՑ նորակազմ Յանձնաժողովը այսօրուան համար վերստին ի նիստ հրաւիրուած էր Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։ Նոյն Յանձնաժողովի անդամներէն Մկրտիչ էֆ. Մանուկեան և Լեւոն էֆ. Սէմէրճեան կրկին անգամ գրաւոր հրաժարական ղրկած են Ս. Պատրիարքին։ Վերջին պահուն կ'իմանանք թէ, Յանձնաժողովի անդամներէն Բարթող էֆ. Թէլեան միայն եկած էր Ղալաթիոյ Խորհրդարանը ուր կը գտնուէր Ս. Պատրիարքը որ անկէ Պատրիարքարան գնաց։

ՈՒՐՖԱՅԻ Առաջնորդարանին վարչական ժողովներուն ընտրութեանց կատարման ձեռնարկեր է Տ. Փառէն Վրդ., որ Պատրիարքարանի կողմէ հոն կը գտնուի՝ իբր քննիչ։

Տ. ԹՈՐԳՈՄ Ծ. ՎՐԴ. ԳՈՒՇԱԿԵԱՆ մէկ քանի օրէն Դպրեվանք կը մեկնի, ուխտագնացութեանց սկիզբէն առաջ հոն գտնուելու համար և ուր Խաչի տօնը կատարելէ յետոյ Կ. Պոլիս գալով ասկէ պիտի մեկնի իր նոր պաշտօնատեղին՝ Սեբաստիա։ Դպրեվանքի նախարդ. Խնամակալութեան անդամ Տիգրան էֆ. Բարագամեանի մօտ եղած դիմումին վրայ, Բարագամեան էֆ. խոստացած է այս տարի եւս վանքի փուռին համար պէտք եղած 100 պարկ ալիւրը ղրկել Արմաշ։ Վանքին ներքին տեսչի օգնական Տ. Շաւարշ վրդ. Սահակեան օդափոխութեան համար մինչեւ Խաչ հոս մնալէ վերջ պիտի վերադառնայ Դպրեվանք։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ երէկուան նիստին մէջ Տ. Վահրամ արքեպիսկ. Մանկունի իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց իր եկեղեցական ու աշխարհական անդամակիցներուն, յառաջիկայ շաբթու Երուսաղէմ ուղեւորելուն առթիւ։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ Վարժարանի շէնքը կարգ մը ներքին նորոգութիւններու պէտք ունենալով, Խնամակալութեան ատենապետ Յակոբ էֆ. Լեւոնեան երէկ այդ նպատակով տեսակցութիւն մը ունեցաւ ճարտարապետ Համամճեան էֆ.ի հետ որուն յանձնուեցաւ շինութեանց կատարումը։ — Խնամակալութեան անդամներն երէկ գրեթէ մինչեւ իրիկուան ներկայ գտնուեցան Կեդր. Վարժարանին մէջ և զբաղեցան աշակերտաց ընդունելութեան և ուրիշ դպրոցական խնդիրներով։

Կեդր. Վարժարանի դասախօսութիւնները կը սկսին յառաջիկայ երկուշաբթի։ Այս առթիւ ուսուցիչներուն նոր կը հաղորդուի իրենց աւանդելիք առարկաները։

⁂ Կը լսենք թէ Խնամակալութիւնը՝ Կեդր. վարժարանի պիւտճէն հաւասարակշռելու համար խնայողութեան պէտք տեսնելով, որոշեր է, ի մէջ այլոց, ուսուցիչներու ամսաթոշակին վրայ % 10 ընդհանուր զեղչ մը ընել այս դպրոցական տարեշրջանէն սկսեալ։

ԻԶՄԻՐԻ առաջնակարգ վաճառականներէն Ղուկաս էֆ. Եսայեան (ատենապետ տեղւոյն Առաջնորդարանի Գաւառ. Ժողովին) որ քանի մը ամսէ հետէ մայրաքաղաքս կը գտնուէր օդափոխութեան համար, և հիւրընկալուած էր իր անդրոյ՝ Վահէ Մաքսուտ Սէպուհ պէյի Պէօյիւքտէրէի ամարանոցը, երէկ շոգենաւով Իզմիր վերադարձաւ։

ՍԱԼՄԱԹՈՄՐՈՒՔԻ ազգ. վարժարանին ուսուցիչները իրենց արձակուրդի ամսականները ստանալու համար դիմում ըրած էին Ս. Պատրիարք Հօր, որ յանձնարարեց Գալաճեան Տ. Գրիգորիս վրդ.ին՝ վճարել յետնեալ ամսականները Գարակէօմրիւկի հասոյթէն։

ՎԱՆԱՅ վանքերուն մէջ ութը տարիէ ի վեր շրջան վանահայրութիւն ընող Տ. Արսէն վրդ. որ վերջերս մայրաքաղաքս եկաւ, առջի օր Կրօն. Ժողովին ներկայանալով քարոզչական պաշտօն մը խնդրեց։ Տ. Արսէն վրդ. կարգ մը տեղեկութիւններ տուաւ Վանայ եկեղեցական և կրթական գործերուն վրայ։

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ Թաղ. Խորհուրդը դպրոցական նոր տարեշրջանին առթիւ կարգ մը կարգադրութիւններ ըրած է թաղին երկսեռ վարժարաններու մասին։ Այս առթիւ աշակերտներու թոշակին վրայ %ին 50 յաւելում տեղի ունեցած է. որոշուած է նաեւ այս տարի ֆրանսացի դաստիարակ մը պաշտօնի կոչել, որպէս զի նոյն լեզուի խօսելավարժութեան ճիւղը, որ այնքան կարեւոր է ու պիտանի, աւելի դիւրութեամբ և մեթոտիկ կերպով աւանդուի։

ՌՕԲԸՐԹ ՔՕԼԷՃԻ այս տարուան շրջանաւարտներէն Պ. Արամ Պառաւեան (փաստաբան Յովհ. էֆ. Պառաւեանի որդին) որ գողարիկ յօդուածներով պարբերաբար աշխատակցած է Արեւելքին, այս իրիկուան կառախումբով Պերլին կ'ուղեւորի՝ մասնագիտական բարձրագոյն ուսմանց հետեւելու։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ազգային մը դիմած է Ազգ. Պատրիարքարան, Հայ Եկեղեցին ընդունելով՝ ամուսնանալու համար Պիլէճիկցի հայ կնոջ մը հետ։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎԱՆԱՅ ՈՐԲԱՆՈՑ-ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

ՇՐՋԱՆ ԻԹ.

1906 օգոստոս 1 — 1907 յուլիս 31

1. Նախորդ ԻԸ. շրջանը փակուած օրը դպրոցիս աշակերտաց թիւն էր 215, որոնցմէ 6ը իրենց ընթացքը աւարտեցին։ Իսկ ներկայ շրջանը վերջացած օրը 227, բաժնուած դպրոցիս ծրագրին տրամադրած տասը յաջորդական կարգերու վրայ։ Նորեկ աշակերտաց թիւը եղած է 49, իսկ պակասածներունը՝ 31. ասոնցմէ 19ը գործի գացած են (ոմանք դպրոցի վարչութեան խորհրդով), 1ը ուրիշ քաղաք, 4ը ուրիշ դպրոց, 7ը մեռած (համաճարակներէն)։

2. Ներկայ 227 աշակերտներէն 180ը թոշակաւոր են, մեծագոյն մասը զեղչեալ թոշակներով, 5ը բարեյիշատակ Իվան Պօպովի որդեգիրներն են և 42ը ձրի։

3. Կարգ չփոխող աշակերտաց թիւն է 24։

4. Դպրոցս այս տարի ունեցաւ 5 շրջանաւարտ, Պարոնայք Հայկ Գալճեան, Խոսրով Երամեան, Գեղամ Վանիկեան, Հրանտ Գալիկեան և Տիգրան Շմաւոնեան, որով դպրոցիս 17 կարգ. շրջանաւարտներուն թիւը կ'ըլլայ 100։

5. Այս շրջանի ուսուցչական խումբը կը բաղկանար 9 միայուն ուսուցիչներէ և 1 երթեւեկ թուրք ուսուցչէ։

6. Ներկայ դպրոցական տարւոյս սկիզբները տիրող համաճարակներուն պատճառաւ, նախ Ազգ. Առաջնորդարանի և ապա բարեխնամ կառավարութեան հրամանաւ, ընդհանուրին հետ մեր դպրոցը եւս վեց շաբաթ գոց մնաց. որով այս շրջանի դպրոցական օրերու գումարը եղած է 183 (նախորդ շրջանին՝ 222)։

7. Այս շրջանին տասը դասարաններու մէջ աւանդուած են 6538 դաս. 161 դաս եւս չաւանդուած։

8. Այս շրջանի մէջ ունեցած ենք 40 ուսուցչ. ժողով, 9 փորձնական դաս, մէկ դպրոցական հանդէս (Կաղանդի առթիւ) և 4 անգամ թատերական ներկայացում։

9. Այս շրջանի մէջ ընդունուած են գրենական զանազան նուէրներ որոնց գլուխը կը գտնուի 1 օրինակ «Ազգապատում Օրմանեան» Ամեն. Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարքէ։ Նոյնպէս օրաթերթեր ու պարբերականներ՝ կամ խմբագրութեանց և կամ անհատներու կողմէ նուիրուած։

10. Նախորդ շրջանի վերջերը դպրոցիս Հիմնադիր-Տնօրէնը այլ եւս չդիմանալով իր վրայ ծնչող 381 լիրայի պարտուց բեռան, որ գոյացած էր մասամբ մը վարժարանի շէնքի կառուցման ծախսերէն և մասամբ մը վերջին 5 տարիներու մատակարարութենէն, յուսահատած էր ԻԹ. շրջանը սկսելու համար։ Բայց դպրոցիս ուսուցչական խումբը այս հաստատութեան շարունակման ծառայելու բաղձանքով, առանձնեց մէկ տարուան համար, այս վարժարանի ուսումնական և նիւթական մատակարարութեան հոգը, հիմնադրին վրայ թողլով միայն պարտուց պատասխանատուութիւնը և վերին հսկողութիւնը և սկսաւ ԻԹ. շրջանը։ Հոկտեմբերի մէջ ալ Եգիպտոսէն Արժ. Տ. Աւետիս Ա. քահանայ Շաղոյեան կը ծանուցանէր թէ Ազն. Պետրոս էֆ. Կարապետեան յանձն առած է 907ի յունվարէն սկսեալ մինչեւ 6 տարի, պարբերաբար 100ական լիրա ուղարկելով 600 լիրայի նուէր մը ընել, ամէն տարի 36 1/2 % դպրոցի պիւտճէին, իսկ մնացածը ծանօթ պարտուց յատկացնելու պայմանաւ։ Այսպէս դպրոցը կը փրկուէր փակման վտանգէն՝ շնորհիւ սոյն առատաձեռն բարերարութեան։ Եւ իրօք ներկայ տարուան սկիզբը առաջուեցաւ խոստացուած 100 լիրայի առաջին վճարքը, որմէ 696 ղրուշի գումար մը շէնքի վրայ նոր ծախսերու և մնացեալն ալ ամբողջութեամբ ծանօթ պարտուց հաշուին գործածուելով, ուսուցչական խումբը ի հաշիւ ներկայ շրջանի պիւտճէին, 36 1/2 լիրայի պահանջ մը կ'ունենայ դպրոցիս հիմնադիր-տնօրէնին մօտ, յառաջիկայ տարուան 100 լիրայէն գանձելի։

Սոյն գումարէն զատ ներկայ ԻԹ. շրջանի թոշակներէն ապառիկ մնացած իբր 18 լիրայի գումար մը եւս յառաջիկային գանձելի համարելով, ուսուցչական խումբը այս տարի իբր գծած պիւտճէն կը գոցէ առանց պարտք թողլու։

Սրտագին շնորհակալութիւն կրթասէր բարերարին, անձնուէր ուսուցչական խումբին և բոլոր արժանայարգ նուիրատուաց։

ԻԹ. ՇՐՋԱՆԻ ԵԼՄՏԻՑ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑ

Մուտք

Աշակերտաց տարեթոշակներ	17753	—
Եղիա էֆ. Լէֆճեանէ նուէր	108	—
Թատերական ներկայացման արդիւնք	2597	—
Ծախուած գիրք	10	—
	20468	—
Պ. էֆ. Կարապետեանի պիւտճէին յատկացուցած 36 1/2 լիրայի գումարը որ պիտի գանձուի յառաջիկային	3942	—
ԻԹ. շրջանի թոշակներէն գանձելի ապառիկներ	1914	10
	26324	10

Ելք

Ներկայ շրջանի պաշտօնէից ամսականներն ըլլալով 24229 ղրուշ, վճարուած է	18376	25
Գիրք, գրական պիտոյք, լրագիր, եւայլն	472	05
Վառելիք	547	20
Ընդունելութեան և Ուսուցչաց Ժողովի ծախս	189	25
Թղթատար և շէնքի լուսանկար	213	30
Կալուածական տուրք	80	—
Թատրոնի ծախս	431	10
Զանազանք	161	—
	20471	35
Ուսուցչաց պահանջ ԻԹ. շրջանի	5852	15
	26324	10

Հիմնադիր-Տնօրէն
Վանայ Որբանոց Վարժարանի
ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ԵՐԱՄԵԱՆ

Վան, 14 Օգոստոս 1907

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Գրիգոր էֆ. Գէորգճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 108 ղրուշ նուիրած է Հիւանդանոցիս Սիմոն էֆ. Քէմաճեան։

⁂ Տօքթ. Միհրան էֆ. Ղազարեանի ընդ. Օր. Հայկուհի Արապեանի (ի Տօրտանկէլ) ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի 108 ղրուշ նուիրած են Հիւանդանոցիս՝ Տ. և Տիկին Յարութիւն Զէքի էֆ.։

⁂ Հանգուցեալ Կարապետ էֆ. Փափազեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս. Տ. և Տիկին Եսայի էֆ. Փափազեան 108 ղրուշ, Տ. և Տիկին Յարութիւն էֆ. Փափազեան ի Մանչէսթր 108, Տ. և Տիկին Պետրոս էֆ. Փափազեան 108, Տիկին Սրբուհի Յ. Փափազեան 108։

(Հոգաբարձութիւն)

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Միացեալ Թաղից Աղքատախնամին մէկ օսմ. ոսկի նուիրեցին Ազն. Տէր և Տիկին Երուանդ էֆ. Բալաքեան։ Կը խնդրուի որ յիշեալ Աղքատախնամը ընկալագրով մը հաճի ընդունիլ այս գումարը Արեւելքի խմբագրատունէն։ [illegible] օգնութեան կարօտ վիճակի մէջ ըլլալով, լաւ կ'ըլլայ որ այս բարեսիրական օրինակին ուրիշներ ալ հետեւին։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Աղքատախնամի Տնօրէն Խորհուրդը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ բարեսէր անձնաւորութիւնք հետեւեալ նուէրները ըրած են. — Վաղարշակ էֆ. Մանուկեան 216 ղրուշ, Բարեսէր մը ձեռամբ Կոմիտաս էֆ. Հալաճեանի 120, Բարեսէր մը ձեռամբ Մկրտիչ էֆ. Զարմիրի 60 և Բարեսէր մը ձեռամբ Հրանդ էֆ. Քիւրքճեանի 20։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, սեպտ. 10)

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 սեպտ.— Վանքուվէրէ կը հեռագրեն Դէյլի Լրագրին.— «Շաբաթ իրիկուն բուռն անկարգութիւններ տեղի ունեցան հոս, Չինացիներուն և Ճափոնցիներուն դէմ։ Դժգոհութիւն յայտնուեցաւ Տրէնսմենիւրի դէմ, որ չէր ուզած ստորագրել Քոլոմպեան օրինագիծը։ Այս օրինագիծը նպատակ ունէր Բանատայէն վտարել Ճափոնցիներն ու Չինացիները։ Ապա ամբոխները Չինացոց թաղին մէջ խորտակեցին տուներու պատուհանները և հարիւր հազարաւոր ոսկիի վնաս պատճառեցին։ Կառավարութիւնը ձերբակալեց չարագործները։ Երեք հազար Չինացի և Ճափոնցի փախան քաղաքէն։

Ուրիշ հեռագիր մըն ալ կ'ըսէ.— Կիրակի կէս օրին ամբոխները քաղաքին արեւելեան մասին մէջ Ճափոնցւոց խանութներուն մեծ վնասներ պատճառեցին։ Ճափոնցիք պանգայի աղեղականներով դիմադրեցին։ Կառավարութիւնը աւելի հոգի ձերբակալեց։ Նոյն միջոցին շոգենաւ մը հասաւ՝ ուրկէ չորս հարիւր ճափոնցի գաղթականներ ցամաք ելան. ժողովուրդը արգիլեց ճափոնցիներուն ցամաք ելլելը, որոնց վեցը ծովը ինկան և մեծ դժուարութեամբ ազատուեցան։ Վանքուվէր քաղաքը յուզեալ գիշեր մը անցուց։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ՄԷԿ ՃԱՌԸ

ՊԷՐԹ, 9 սեպտ.— Պատերազմական նախարար Պ. Հօլտէյն երէկ իրիկուն ճառ մը խօսելով պատասխանեց իր վարչութեան դէմ եղած զանազան քննադատութեանց և մանաւանդ բանակին պէտքերը արտասահմանէն հայթայթելուն համար։

Պատերազմական նախարարն ըսաւ. «Պաշտօնի կոչուած օրէս դիտեցի թէ բանակին հայթայթուած ապրանքներուն մեծ մասին թերութիւններուն աչք կը գոցուէր. և թէ երկիրը շատ սուղ գիներ կը վճարէր անոնց։ Ինծի համար կարեւորութիւն չունէր թէ բանակին հայթայթուելիք միսն ո՛ւրկէ կուգայ. բաւական է որ աղէկ տեսակ միս ըլլայ և գինն ալ աժան։ Այս եղանակաւ տարեկան 50,000-60,000 ոսկիէն խնայողութիւն մըն ալ ձեռք կը բերուի։ Բանակին ձիերուն պայտերը Ամերիկա յանձնարարեցի, վասն զի տեսայ որ 15-17 % խնայողութիւն մը ձեռք կը բերուի։ Ես ալ կը փափաքիմ որ բանակին պէտքերը Անգլիոյ մէջէն հայթայթուին, և կը յուսամ որ անգլիացի գործարանատէրերը աժան ապրանքներու մատուցումներ պիտի ընեն։ Ամերիկացիները Անգլիացիներէն աւելի բարձր վարձք վճարելով հանդերձ, դարձեալ աժան կը ծախեն իրենց ապրանքները։»

Նախարարն ապա Մայր. Արեւելքի մասին անգլեւռուս դաշնագրին վրայ խօսելով, ըսաւ թէ կարեւորագոյն դաշնագիրն է այդ որ կնքուեցաւ։ Յոյս յայտնեց թէ այս դաշնագիրը վերջապէս պիտի նուազեցնէ այն ահարկու ձգտումները որ երկար տարիներէ ի վեր կան Մայր. Արեւելքի մէջ։ Այդ դաշնագիրը արտաքին գործոց նախարարին և [illegible] կարեւորագոյն մէկ գործն է։ Պ. Հօլտէյն վերջացնելով ըսաւ թէ երկիրն կոչում մը ուղղելէ առաջ պիտի փորձէ ընկերական բարենորոգումներ գործադրութեան դնել, ուստի Խորհրդարանին յառաջիկայ նստաշրջանին մէջ նկատողութեան պիտի առնուին ծերացած գործաւորներուն վիճակը բարւոքելու, ինչպէս նաեւ ոգելից ըմպելիներու խնդիրները։

ՃԱՓՈՆՑԻ ՍՊԱՆԵՐՈՒՆ ՎԻԵՆՆԱ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 8 սեպտ.— Աւստրիական ջուրերուն մէջ գտնուող ճափոնական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Իճուին ութ սպաներու հետ ճեպընթաց կառախումբով Դրիէսթէէ Վիեննա հասաւ այսօր։ Առտուն կանուխ կայարանին մէջ կը սպասէին Վիեննայի ճափոնական դեսպան Պ. Ուչիտա, դեսպանատան Ա. քարտուղար Պ. Նիշի, զինուորական Բ. կցորդ հարիւրապետ Եօշիօգա, ճափոնական հիւպատոս Պ. Չիշէր, դեսպանատան առեւտրական խորհրդական Տօքթ. Ցիմմերման, ինչպէս նաեւ աւստրիական զօրքերուն մէջ գտնուող զինուորականներէն գնդ-գնդապետ Քօրք, հազարապետ Օգումիւրա և հարիւրապետ Կոմա Օհմուրա։ Ասոնց ամէնքն ալ, որ եւրոպական տարազ և սիլինտր գլխարկ կը կրէին, կայարանին կայսերական սրահին մէջ բաւական սպասելէ և խօսակցելէն ետքը կառախումբին հասնելուն մէկ քանի վայրկեան մնացած, զինք դիմաւորելու գացին։ Ճափոնցի սպաներուն տրամադրութեան տակ դրուած վագոն-սրահը թղթատար կառախումբին վագոններուն ամէնէն ետքը դրուած էր։ Նախ առաջ վար իջաւ Վիեննայի դեսպանատան Ա. զինուորական կցորդ գնդ-գնդապետ Յուքուտա, և քաղաքական կցորդ Քիքուչի, որ օր առաջ Դրիէսթէ գացած էին ճափոնական նաւաբաժինը ընդունելու։ Իրենց ետեւէն վար իջաւ վակոնէն, ծերունի և ըստ երեւոյթին [illegible] մարդ մը։ Դեսպան Պ. Ուչիտա դէպ անոր վազեց և համբուրեց զայն, ձեռքը թօթուելով։ Եւրոպացիներուն համար դժուար է երեւակայել անձ մը, որ այնչափ նուազ զինուորական տպաւորութիւն մը ընէ մարդուս վրայ, ինչպէս է այս ծովային դիւցազնը։ Փոքրահասակ, ինչպէս ամէն ճափոնցի, սրածայր թաւ մօրուքով, կախ պեխերով և ամառնային շատ պարզ ու գորշագոյն զգեստով, ձեռքն ալ բանամա-գլխարկ մը բռնած և ուսերուն ալ աւելի պարզ կրկնոց մը առած մարդ մը, զոր տեսնողը չի կարծեր թէ ծեր-ծովակալ մը ըլլայ ատիկա։ Ճափոնական դեսպանը ծովակալ Իճուինի ներկայացուց անոր ընդունելութեան համար ներկայ գտնուողները. այդ միջոցին վակոնէն վար իջան նաեւ ճափոնցի միւս սպաները, որոնք փոքր ծրարներ ունէին իրենց հետ և մէկն ալ Ալպեան լեռանց ծաղիկներու փունջ մը բռնած էր, և [illegible] խումբ մը Ճափոնցիներու որ զիրար կը բարեւէին։ Պ. Ուչիտա ծեր-ծովակալը իր կառքը առնելով Օթէլ Իմբէրիալ տարաւ և միւս սպաներն ալ կառքերով հետեւեցան անոր։

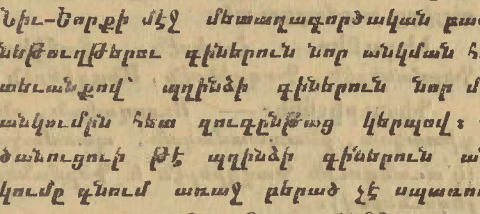

ՓԱՐԻԶ, 11 սեպտեմբեր.— Հրապարակը աննպաստ տպաւորութիւն մը կրեց Նիւ-Եորքի մէջ մետաղագործական բաժնեթուղթերու գիներուն նոր անկման հետեւանքով՝ պղինձի գիներուն նոր մէկ անկումին հետ զուգընթաց կերպով։ Կը ծանուցուի թէ պղինձի գիներուն անկումը գնում առաջ բերած չէ սպառողներու կողմէ։ Ռիօ Թինթօ 1800 բացուեցաւ՝ այսինքն երեսուն ֆր.ի անկումով։ Պետական արժեթուղթերու և միւս արժեթուղթերու համար գործ չկար և գիները անուանական էին։ Պալիա Գարաայտընը, սակայն, 626 ֆր.ի բարձրացաւ։ Լոնտոնի մէջ պղինձին գինը 71.5էն 69 իջած էր։ Ամերիկեան արժեթուղթերն ալ իյնալու հակամէտ են։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային արժեթուղթերը հաստատուն են։

ՀՌՈՄ.— Սթեֆանի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ երեսփոխան Նազիի դատը յառաջիկայ հոկտ. 17ին պիտի տեսնուի Պիերաչոյ Ատեանին առջեւ։ Երեսփ. Ժողովը այդ դատին աւարտելէն ետքը միայն պիտի վերսկսի իր աշխատութեան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Պ. Ինուէ, Պերլինի ճափոնական դեսպանը, այսօր Նորտէրնէյ գնաց, որպէս զի վերջնականապէս Թօքիօ ուղեւորելէն առաջ իր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանէ ֆոն Պիւլով իշխանին։ Կը ծանուցուի թէ Ուաշինկթընի ճափոնական դեսպան Պ. Աօքի պիտի յաջորդէ Պ. Ինուէի։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուս լրագիրներէն շատերը կ'ըսեն թէ ռուսեւճափոնական դաշնագրութիւնը կարեւոր քայլ մըն է դէպի մերձեցում մը՝ նպաստաւոր երկու երկիրներու շահերուն համար։

ՎԻԵՆՆԱ.— Այսօր սկսան Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանագրութեան կնքման նախնական բանակցութիւնները՝ Աւստրիոյ և Հունգարիոյ նախարարներուն միջեւ։ Նկատողութեան չառնուեցաւ երկու նախարարութեանց միջեւ եղած կարծիքի անհամաձայնութիւնները։ Կարելի է որ Հունգարիա ընդունի Աւստրիոյ այն առաջարկութիւնը թէ բանակցութեանց առարկայ ըլլայ նաեւ աւստրեւհունգարական պանքային մէջ մասնակցութեան խնդիրը, եթէ Աւստրիա մէկ քանի զիջողութիւններ ընէ բանակի խնդրոյն համար, ինչ որ մինչեւ հիմա մերժած էր։

—Ճափոնցի մէկ քանի սպաներ այցելեցին Աւստրիոյ Թորփիլլի գործարանը Ֆիումէի մէջ։ Թորփիլլներ յանձնարարեցին, որոնք Դրիէսթէէն շոգենաւ պիտի ղրկուին։

— Իճուին ծովակալը ու սպաները, այս առտու, ընդունուեցան Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր կողմէ։ Այս իրիկուն ճաշ տրուեցաւ Շէօնպրունի պալատը։ Ուղղակի Ճափոն պիտի ուղեւորին Սիւէզի ճամբով։

ՍՕՖԻԱ.— Կ'ըսուի թէ հոկտեմբերի մէջ Պ. Տանեւ նոր նախարարութիւն մը պիտի կազմէ։ Հիմակուան արտաքին գործոց նախարար Պ. Ստանչիօվ Վիեննայի պուլկարական գործակատար պիտի կարգուի։

ՎԻԵՆՆԱ.— Վանքուվէր գտնուող Ճափոնցիները ու Չինացիները կը պատրաստուին ինքզինքնին պաշտպանելու տեղացիներուն յարձակումներուն դէմ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Մէկ քանի [illegible] աւելցուցած այն նաւաբաժինին վրայ որ Նիքոլա կայսեր պիտի հետեւի մինչեւ Շքերս։ Նիքոլա Բ. ցամաք պիտի ելնէ, բայց [illegible] պիտի չընդունի։

ՊԵՐԼԻՆ.—Կ'ըսուի թէ Պ. ֆոն Քիտերլէն Վախթէր, որ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանի պաշտօնը փոխանորդաբար կը վարէ, Պուքրէշի գերման դեսպան պիտի կարգուի։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. ֆոն Չիրշքի Բարիզի դեսպան պիտի ըլլայ՝ Ռատօլին իշխանին տեղ։

— Միւնիխի մէջ գումարուած խաղաղութեան համաժողովին մասնակցողները հեռագրեցին Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին՝ ստիպողաբար ու վերջնականապէս քուէարկել իրաւարարութեան մնայուն ատեանին հաստատութիւնը։

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ յուլիսի 31 1907ի

ԳԱՆՁՔ	Ֆրանք
Սնտուկ. մէջ գտնուած դրմ.	151,440,188.45
Թղթապանակ	1,080,736,742.01
Ռեփոռ	366,717,571.29
Ընթացիկ հաշիւներ	495,236,893.20
Պարտաթղ. արժեթղ. եւլն.	8,556,141.16
Անշարժ կալուածներ	35,000,000.—
Զանազանք	27,913,533.77
Ֆրf.	2,165,601,069.88

ՊԱՀԱՆՋՔ	
Պահեստի դրուած դրմ.	707,241,181.43
Ընթացիկ հաշիւներ	826,314,585.79
Ընդունուած փոխնակագ.ր	126,864,212.12
Վճարելի պարտամրհկներ	43,883,635.71
Զանազանք	86,297,454.83
Պահեստի դրամ	125,000,000.—
Դրամագլուխ ամբողջ վճրծ.	250,000,000.—
Ֆրf.	2,165,601,069.88

Վարչ. Խորհրդոյ Նխգհ.
Ա. ՄԱԶԷՐԱ

ՕՐԻՈՐԴԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՔՈՅՐ ԱՆԱՐԱՏ ՅՂՈՒԹԵԱՆ, Ի ՊԱՆԿԱԼԹԻ

Պէօյիւքէրէ ճատտէսի, թիւ 49

Երկուշաբթի օրը՝ սեպտեմբեր ամսոյ 3ին վարժարանիս դասերը կը սկսին։ Հին և նոր աշակերտուհիները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։ Բաց ի միայուն աշակերտուհիներէն՝ կ'ընդունուին նաեւ այցելու աշակերտուհիներ, որոնք՝ իրենց գաղղիերէնն ու գերմաներէնը, ձեռագիտութիւնն ու ասեղնագործութիւնը կատարելագործելու փափաք ունենան։ Դիմել վարժարանիս վարչութեան, հինգշաբթի օրէն սկսեալ։

2—2 Վարչութիւն վարժարանի

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Օգոստոս 29|11 Սեպտ.		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Ք. Կ. Օ. Ո.		100 26
Ամենէն բարձր գին	»	100 27
Ամենէն վար գին	»	100 19
Թուրքիոյ Երկաթուղի գոյ.	Ֆր.	161 1/2
Ամենէն բարձր գին	»	161 1/2
Ամենէն վար գին	»	161 —
Թութուն	»	51 3/4
ԲԱՑՈՒՄ Օգոստոս 30/12 Սեպտ.		
Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 % Ք. Կ. Օ. Ո.		100 24
» » ժամկ 4էն Ք.Կ.	»	100 23
Թուրքիոյ Երկաթուղի	Ֆր.	161 1/4
» » ժամկ 4էն	»	161 1/4
[illegible] Կ. Պոլսոյ	»	435 —
Անատ. Երկթ. Պարտթ. Ա. սերի	»	516 —
» » » Բ. սերի	»	514 —
» » բաժնեթուղթ	Ա. Ո.	17 20

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

1908

ՀԱՄԱՌՕՏԸ, 128 էջ, 38 էջ յաւելուածով և Պոլսոյ Ս. Պատրիարքին և Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին լուսանկարներով զարդարեալ, 1 դահեկան թղթակազմը, 5 դահեկան փառակազմը։

ԸՆԴԱՐՁԱԿԸ, 320 էջ, Պոլսոյ Ս. Պատրիարքին և Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին, ինչպէս նաեւ տասը ուրիշ լուսանկարներով զարդարեալ, իր մրցանակաւոր խնդիրներովը և օգտակար, պարզ և ամփոփ գիտելիքներովը ամէն անհատի, սեռի, հասակի և վիճակի անհրաժեշտ ձեռն գանձարան է։

ԿԵԴՐՈՆ ՎԱՃԱՌՄԱՆ Մատթէոսեան տպարան, Կ. Պոլիս Ամերիկեան խան։ Կը ծախեն նաեւ ի Պոլիս և ի գաւառս միայն առաջնակարգ գրավաճառները։ Թղթակազմը 3 դահեկան, փառակազմը 10 դահեկան։ 20—1

Փութացէք գնել դեռ չսպառած։

ԻԼԱՆ

Զիրաաթ Պանգասը [illegible] գուրաանըն լիւզումու [illegible] պիրինճի ճումա իրթէսի կիւնի սաաթ [illegible] Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նեզարէթինէ [illegible] Զիրաաթ Պանգասը [illegible] 2—3

ԻԼԱՆ

(Պօսթա վէ Թէլէկրաֆ Նեզարէթի)

Սէնէի հալիյէ [illegible] 28 գալէմ լէվազըմը [illegible] Պօսթա [illegible] Թէլէկրաֆ վէ Պօսթա Նեզարէթինէ [illegible]

Ֆի 29 աղուսթօս 323

ՏԻՒԶԱՌԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕՑՈՎ

VIN et SIROP de DUSART

Տիւզառի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆատ տը շօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։

Ոսկրածիւք տղոց ոսկորները կը շինէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և ածչային տղոց։

Յղի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փսխեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։

Լաքթօ-ֆոսֆատը ստինքներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ ածման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ A.

Գործակատար՝ Ժ. Պ. Տալէնիօ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։

ՎԵՐՋԻՆ ՕԳՏԱԿԱՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ՄԸ

ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ

ԱՆԳԼ. Վ. ՃԱՌԱՍՏՈՒՆ

Մահմուտ Փաշայի ծաղարարին դիմաց, աղբիւրին վերեւ

Վաճառատանս հաստատուելէն ի վեր մեր յարգոյ յաճախորդներէն յարգ և համարում գտած ըլլալով, Պայրամի և տօնական օրերու առթիւ, Եւրոպայի ամենէն համբաւաւոր գործարաններուն արտասովոր յանձնարարութիւններ եղած են ձմեռնային կերպասներու մասին և ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի հասնին։ Որոշած ենք շատ աժան գնով ծախել վաճառատանս մէջ գտնուած ամրան կերպասեղէնները, քուրձն ու ծրար։ Միայն տասնըմէկ օր պիտի տեւէ այս արտասովոր զեղչով վաճառումը և յուլիս 31էն պիտի սկսի։ Ծանօթ ըլլալով մեր ապրանքներուն առատութիւնը, նրբութիւնը և նորաձեւութիւնը, կը յուսանք թէ մեր յարգոյ յաճախորդները պիտի փութան մեր վաճառատունը այցելել։ 10—8

EL DIA
ԷԼ ՏԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

Ընդդէմ հրդեհի

եւ ծովային արկածներու

Դրամագլուխ 10,000,000 ՓԵԶԷԹԱ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԳԱՐԹԱԺԷՆ [Սպանիա

Նախագահ Վարչական Ժողովոյ

ԳԱՄԻԼՕ ՏԷ ԱԿՈՒԻՌՌԷ ԻՍԼՏԱՑ

Վարիչ Տնօրէն

ԼՈՒԻ ՏԷ ԱԿՈՒԻՌՌԷ

Ընդհանուր Տնօրէն

50—17 Պ. ՓՈՒՓՋ ՀԼՔ

Ղալաթիա, Վօյվօտա խան

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— 4% քօնսոլիտէ փոխառութեան օսմ. պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1907 սեպտ. 1/14ին լրացող նոյն պարտաթուղթերուն 35 թուակիր կտրօնները, ինչպէս նաեւ ներկայ ամսոյ 1/14ին կատարուած վիճակահանութեան մէջ ամորթի ելած պարգեւները յառաջիկայ սեպտ. 1/14էն սկսեալ պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի կեդրոնէն, ամէն օր, Ղալաթիա, կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ 2½ կէս օրէն յետոյ, և միջօրէէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ կէսօր, տօնական օրերը։ Ի փոխարէն կտրօններու և ամորթի ելած պարտաթուղթերուն, որոնց կ'ընկերանան թուակիր պորտօրօններ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, պայմանաւ որ իր շրջաբերութեան թուականէն տասը օր յետոյ ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի սնտուկին Ղալաթիա, վճարուելու համար։ 13—3

Կ. Պոլիս, 29 օգոստոս 1907

⁂

ԱԶԴ.— 4% քօնսոլիտէ օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1901 սեպտ.ին աւարտող թիւ 23 կտրօնները, ինչպէս նաեւ 1892 օգոս. 1/13ին ամորթի ելած պարտաթուղթերը եթէ վճարուելու համար չներկայացուին մինչեւ 1907 օգոս. 31/13 սեպտ., չեղեալ պիտի համարուին։ 10—10

ԱԶԳ.
ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Բերա, Եէշիլ փողոց, Թիւ 1

Ուսումնարանիս ԺԹ. տարեշրջանը պիտի սկսի առաջիկայ Սեպտեմբեր 3/16ին, երկուշաբթի օրը։ Աւելորդ է աստ Ուսումնարանիս նպատակին և ծրագրին վրայ երկար հրատարակութիւններ ընել, վասն զի ծանօթ է արդէն պատուական ազգայնոց։ Խնամակալութեան միակ փոյթն ու ջանքն է՝ ընտրեալ պաշտօնէից և ուսուցիչներու ձեռօք, իրեն յանձնուած մանկտւոյն և երիտասարդաց լաւ դաստիարակութիւն մը տալ և հիմնական ու գործնական ուսմունք աւանդելով՝ զարգացընել անոնց մտաւորական կարողութիւնը։ Ուսումնարանին վարչութիւնը և դասաւանդութիւնները յանձնուած են, այս տարի ևս, միեւնոյն փորձառու դաստիարակներու և հմուտ ուսուցիչներու, սակայն ֆրանսերէն լեզուի ուսուցման աւելի շատ խնամք տանելու համար՝ ուրիշ նոր դասատու մըն ալ բերուած է, որով ֆրանսացի ուսուցիչներու թիւը վեցի կը բարձրանայ։ Ասոնք շաբաթը 100 ժամ կը դասախօսեն զանազան կարգերու մէջ։ Տղոց ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել Տնօրէնութեան՝ ամսոյս 20էն սկսեալ, ամէն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը մինչեւ կէսօր, իրենց զաւակներն արձանագրել տալու համար, ուր կրնան ստանալ նաեւ Ուսումնարանին տպեալ ծրագիրը։

Խնամակալութիւն

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ

Բերա, 6|19 օգոստոս 1907 10—8

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ
ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ՔԱՆԿԱԼԹԻ

51րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս կը բացուի 3/16 սեպտ. 1907, միեւնոյն ուղղութեամբ և ծրագրով։

Վարժարանս ունի արդի Երկրորդական դպրոցներուն (Ecole secondaire, moderne Realschule) ծրագիրը, միջավայրիս պէտքերուն յարմարցուած։

Լեզուներ.— Հայերէն, Տաճկերէն, Գերմաներէն, Գաղղիերէն, Անգլիերէն։

Գիտութիւններ.— Ուսողական, բնագիտական, բնապատմական, պատմական, (կ'աւանդուին Գաղղիերէն և Գերմաներէն լեզուներով)։

Առեւտրական.— Աշխարհագրութիւն, հաշուակալութիւն, Թղթակցութիւն) Գաղղ., Գերմ. և Անգլ.)։

Ուսուցիչք.— Ներքին և արտաքին 22 ուսուցիչ կը դասախօսեն։

Նորամուտ աշակերտաց ընդունելութիւնը կը սկսի օգոստոս 17էն, ամէն օր մինչեւ կէսօր։

Հ. ԳԷՈՐԳ Վ. ՓԱՆՋԻԿԵԱՆ

Վարիչ Վիեն. Մխիթ. վարժարանի

10—8

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱՏԱՓԱԶԱՐ

Հայուհեաց վարժարանին նպատակն է Հայ աղջիկներուն տալ լուրջ դաստիարակութիւն մը՝ զարգացած և բարեկիրթ տանտիկիններ և դաստիարակութեան գործին օժանդակներ պատրաստելու համար։ Վարժարանին տեսչութիւնը աշակերտուհիներուն ֆիզիքական, իմացական և բարոյական զարգացումը միշտ խղճամիտ հոգածութեան առարկայ կ'ընէ։ Բնիկ և ամերիկացի 12 ուսուցիչներէ կազմուած ուսուցչական ձեռնհաս խումբ մը կ'աւանդէ թուրքերէն, հայերէն, անգլիերէն և ֆրանսերէն լեզուները, ինչպէս նաեւ բնական, իմաստասիրական, չափական և այլ գիտութիւններ։ Մնայուն կարուհի մը կ'աւանդէ ձեւագիտութեան, կարի և ձեռագործի դասերը։ Գիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է հատուցանել տարեշրջանին սկիզբը, և կէսը Ծննդեան արձակուրդին։ Դաշնակի և երգեհոնի համար կը պահանջուի 5, 3 և 2½ օսմ. ոսկի, դասաւանդութեան թիւին համեմատ։ Վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 11ին (Ն. Տ.) չորեքշաբթի իրիկունը։

Աւելի տեղեկութեանց համար խնդրել վարժարանին յայտագիրը, կամ դիմել Մր. Բիբի, Պայպըլ Հաուս, Կ. Պոլիս, կամ գրել Տոքթ. Ս. էֆ. Դավալճեանի, ատենապետ խնամակալութեան, Ատափազար։ 15—13

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ

Վարժարանիս 38րդ տարեշրջանը պիտի սկսի սեպտ. 3ին, ըստ հին տոմարի, երկուշաբթի օր։ Վարժարանին նպատակը ու ծրագիրը, ինչպէս նաեւ վարչութեան փոյթն ու ջանքը՝ անոր ճիշդ գործադրութեանը համար, ծանօթ է համայնքին երկար տարիներէ ի վեր, սակայն նոյնը՝ վերջի ժամանակներս մէջ ի մասնաւորի ակներեւ եղած է, հոն ներմուծուած նորանոր բարեփոխութիւններովը։

Ի նկատի առնելով այժմեան միջավայրին օրինաւոր պահանջը, առաջիկայ տարեշրջանին մէջ, հիմնական ու գործնական ուսմանց ամէն մէկ ճիւղերուն մէջ մարզելէ զատ վարժարանիս աշակերտները, առաւելագոյն խնամոց պիտի ենթարկուին անոնք լեզուական վարժութեանց և գլխաւորաբար ֆրանսերէնի մէջ. որուն համար անցեալ տարւոյ ուսուցչաց թուոյն վրայ նոր ու բնիկ ֆրանսացի diplômé եղած ուսուցիչներու յատուկ խումբ մը յաւելումը եղած է, որով դասաւանդութեանց մեծագոյն մասը ֆրանսերէն լեզուով պիտի աւանդուի աշակերտաց։ Ասոր հետ մէկտեղ խօսելավարժութեան համար եւս նոր մեթոտով առանձին դասախօսութեան ժամեր հաստատուած են։ Վարժարանիս մէջ աւանդուած լեզուներն են թուրքերէն, հայերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, անգլիերէն և իտալերէն։ Ուսմանց և գիտութեանց մասին կը հետեւի եւրոպական միջնակարգ վարժարաններուն ծրագրին, որուն հետ մեծ տեղ մը տրուած է նաեւ գեղարուեստից, գծագրութեան, գեղագրութեան, ձայնական ու երաժշտութեան, ինչպէս նաեւ մարմնամարզի, որոնց համար մասնաւոր վճար չկայ, իբաց առեալ դաշնակի, ջութակի ևայլն դասաւանդութիւնները։ Վարժարանս շրջանաւարտներէն անոնք որ արժանաւոր ու յարմար կը գտնուին Տեսչութենէս, կը ղրկուին Վենետիկի Մ. Ռափայէլեան լիկէոնը, և անկէ կ'անցնին, լրացուցիչ երկամեայ շրջանը աւարտելէն վերջը—Եւրոպիոյ այլ եւայլ համալսարանները, նոյն վարժարանին տեսչութենէն յատկացուած առանձին թոշակով (Bourse)։ Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ստանալ ուզողները կրնան դիմել ուղղակի Գատըգիւղ (Մօտա) վարժարանիս տեսչութեան, և կամ Բերայի Մխիթարեան վարժարանը (Սագըզ-Աղաճի, Թիւ 34) և առնել անկէ վարժարանիս յայտագիրը։

Վերատեսուչ

10—6 Հ. ՅԱԿՈՎԲ Վ. ՏԻՐՈՅԵԱՆ

ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԵԺԻ

Օսմ. Ծխախոտի Ռեժիի շահակցական ընկերութեան բաժնետէրերուն Ընդհ. Ժողովը յառաջիկայ 12/25 սեպտ.ին չորեքշաբթի օրը պիտի գումարուի Ղալաթիա Վօյվօտա փողոցի կեդրոնատեղին, կէս օրէն յետոյ ժամը 2ին (Ը. Ե.)։ Խորհրդակցութեան առարկայ պիտի ըլլան 1. Վարչական Խորհրդի Տեղեկագրին ընթերցումը։ 2. Վաւերացում 1322 տարւոյ հաշուեկշիռին ու հաշիւներուն։ 3. Վարչական Խորհուրդին առաջարկութիւնները ի մասին շահաբաժինին, ինչպէս նաեւ պահեստի այն անջատ գումարին որոշման, որ բաժնետէրերուն կը վերաբերի։ 4. Վարչական Խորհուրդի անդամներուն ընտրութիւնը։ Ընդհ. Ժողովին մասնակցելու համար պէտք է առնուազն 30 բաժնեթուղթ ունենալ և բաժնետէրերը պարտին առ առաւելն մինչեւ սեպտ. 1/14 շաբաթ օրը իրենց բաժնեթուղթերը յանձնել Կ. Պոլիս կեդրոնատեղին, Պերլին Պլայխրէօտէր Պանքային՝ Պէհրէնշթրաս փողոց (Մ. Ս.), Լոնտոն՝ Օսմ. Պանքայի Մասնաճիւղին՝ Թրոկմորթըն փողոց, թիւ 26, Բարիզ՝ Օսմ. Պանքային մասնաճիւղին՝ Մէյէրպէր փողոց, թիւ 7 և Վիեննա՝ առեւտրական և ճարտարարուեստական առանձնաշնորհեալ Քրէտիդ Անշթալդ Ընկերութեան։ Ընդհ. Ժողովին մէջ ընդունուելու համար իւրաքանչիւր հրաւիրեալ զեկուցագիր մը պիտի ստանայ։ Խորհրդակցութիւնները ներկայ գտնուողներու ձայներու մեծամասնութեամբ կ'որոշուին։ Անդամներէն իւրաքանչիւրը իր ունեցած ամէն երեսուն բաժնեթուղթի համար մէկ քուէ կրնայ տալ։ Ոչ մէկը իր անունով 10է աւելի, իսկ իր ու փոխանորդաւերին անունով 20է աւելի քուէ տալու իրաւունք ունի։ 3—2

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Վարժարանիս նպատակն է իր ուսանողներուն տալ գործնական կեանքի պահանջումներուն համապատասխանող հիմնական և առողջ դաստիարակութիւն մը։ Բնիկ և Ամերիկացի ուսուցչական խմբին վրայ աւելցած է Զուիցերիացի ձեռնհաս ուսուցիչ մը՝ մասնաւոր ոյժ տալու համար նաեւ ֆրանսերէն լեզուին։

Աշակերտները կը վայելեն բժշկական և ընտանեկան կատարեալ խնամք վարժարանին մասնաւոր բժշկին, գիշերօթիկ հինգ ուսուցիչներու անմիջական հսկողութեան և Տիկին Չէմպըրսի մայրական հոգածութեան տակ։

Վարժարանին յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 4ին (Ն. Տ.) Դշ.։ Գիշերօթիկներուն տարեթոշակն է 16 օսմ. ոսկի, որուն կէսը վճարելի է սեպտ.ին սկիզբը, իսկ մնացեալը՝ յունուարի մէջ։ Գործնական երաժշտութեան դասին համար կը պահանջուի տարեկան 1½ ոսկի։

Թէ՛ հին և թէ նոր աշակերտներ, եթէ կ'ուզեն Հայտար Փաշայէն Իզմիտ կէս գինով ճամբորդել, պէտք է դիմեն Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի և իրենց անունները արձանագրել տան մինչեւ օգոստոս 17/30։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիբի կամ վարժարանիս Պոլսոյ գործակատար Գրիգոր էֆ. Շահպազեանի, Պայպըլ-Հաուս, Կ. Պոլիս, և կամ Տնօրէնութեան, Պարտիզակ։ 20—18

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ՝ Կ. ՊՈԼԻՍ

Աղջկանց Ամերիկեան Գոլէճը, Սկիւտար, պիտի վերաբացուի սեպտ. 17ին։ Գիշերօթիկ աշակերտուհիները կը սպասուին սեպտ. 16ին։ Հայերէնի և ուրիշ ճիւղերուն աւելի մղում կը տրուի։ Կան երկու նախապատրաստական կարգեր, ուր կը մտնեն իրենց 13երորդ տարիքը լրացուցած աշակերտուհիներ, քննուելով և կամ ուրիշ դպրոցներէ վկայական բերելով։ Գոլէճի և Նախապատրաստական ճիւղին մէջ անգլիերէնէ զատ հին և նոր հայերէնի, ֆրանսերէնի և գերմաներէնի կանոնաւոր դասընթացքներ կան։ Երաժշտութեան ուսման համար լաւ կարգադրութիւններ եղած են։ Այս տարի պիտի սկսուին նաեւ ստագրութեան և մեքենայով գրելու դասեր, որոնց համար թեթեւ յաւելում մը պիտի ըլլայ դպրոցական թոշակին վրայ։ Փորձ դերձակուհի մը կար ու ձեւի դասեր պիտի տայ Նախապատրաստական դպրոցին մէջ, որուն համար եւս վճարուելու թոշակին վրայ թեթեւ յաւելում մը պիտի ըլլայ։ Մինչեւ որ Գոլէճի նոր շէնքերը աւարտին, Պօտքըր Պիլտինկի մէջ հաստատուած աշակերտուհիները ուսելիքի են. և ուսուցման համար պիտի վճարեն տարեթոշակ 35 օսմ. ոսկի և Գոլէճի միւս շէնքերուն մէջ հաստատուածները՝ 30 ոսկի։

10—8

ՌՕԲԵՐԴ ՔՈԼԷՃ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 5/18ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վաճառականական ուսումը բաղձացուած կատարելութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանիս մասնաւոր բժիշկը՝ ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզներուն և խաղերուն, ինչպէս նաեւ վարժարանիս ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ շէնք մը կառուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։

25—22

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ

Խազինէի Խասսաի Շահանէտէն պիր սէնէլի քեամիլէ զարֆընտա միւպայաա օլունմաք այագ գավալըը իլէ մուշամմա եաղմուրլըգլար մէվգըր միւնագասաէ վազ օլունտըղընտան չերաիթը միւթէֆէրրիաէը անլամագ վէ միւնագասաէ տախիլ օլմագ իսթէեէնլէրին եիւզտէ օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ ագչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհըպէն ֆէրաղաթ օտասը ճէնաէ գապէր Խազինէի Խասսաի Շահանէ միւպայաէճըլըգ քէլէմի մէճլիսի իլան օլունըր։

Ֆի 28 աղուսթօս 323 3—2

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 348 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սերայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Զաքըր Գօյը, Թիւ 120։

Դտոները և Նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 348 և 343 կրկին, Մարգիս պէյ՝ ծոյզ Օզլուի առաջը։ 16 50—23

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ
ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՍՈՅԹԸ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՁԵՏԵՂՄԱՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒԱԾ

Պարգեւները կը վճարուին Կ. Պոլսոյ մէջ Երկրագործական դրամատան և Օսմ. Կայս. Պանքայի, իսկ գաւառներու մէջ յիշեալ Պանքաներու մասնաճիւղերուն կողմէ։ Իններորդ Թիրաժը պիտի կատարուի 1323 սեպտ. 1ին Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնատան մէջ։

Տոմսակներուն թիւը	Պարգեւ շահող տոմսակներուն թիւը
175 000	35 000

Առաջին պարգեւ	Երկրորդ պարգեւ	Երրորդ պարգեւ	Չորրորդ պարգեւ
300,000	100,000	50,000	20,000

ՊԱՐԳԵՒՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՆ ՈՒ ՔԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պարգեւ		Հատ			
300,000	Ղր.	1			
100,000	»	1			
50,000	»	1			
20,000	»	1			
60,000	»	6	իւրաքանչիւրը	10,000ական	Ղր.
50,000	»	10	»	5,000 »	»
40,000	»	20	»	2,000 »	»
60,000	»	60	»	1,000 »	»
200,000	»	400	»	500 »	»
240,000	»	3000	»	80 »	»
630,000	»	31,500	»	20 »	»
1,750,000	»	35,000			

Թիրաժի գործողութիւնը կը կատարուի ի ներկայութեան Երկրագործական Պանքային Վարչական Խորհուրդի մարմնոյն, հաշուակալին, Ելմտական Նախարարութեան հաշուակալութեան Ատեանին և Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ կարգուած ներկայացուցիչներուն։ Ելած պարգեւները առանց ո և է զեղչի կը վճարուին ամբողջապէս, մէճիտիէն քսան ղրուշ հաշուելով։ Թիրաժի միջոցին ամէն օր քաշուած թիւերը լրագիրներու մէջ կը հրատարակուին յաջորդ օրը։

Վիճակահանութեան տոմսերը կը ծախուին Երկրագործական Պանքային կեդրոնատեղին, Պոլսոյ կողմը վիճակահանութեան մասնաճիւղին, իսկ գաւառները Երկրագործական Պանքայի և Օսմ. Կայս. Պանքայի մասնաճիւղերուն մէջ։ Ամբողջական քսանըհինգ տոմսակ գնողին հարիւրին վեց ղրուշ զեղչ կ'ըլլայ։ Թիրաժէն մէկ օր առաջ ետ դարձուած տոմսերը կ'ընդունուին և անոնց արժէքը կը վճարուի։

Ամբողջ տոմսին արժէքը մէկ մէճիտիէ

Կէս տոմսին արժէքը կէս մէճիտիէ

Քառորդ տոմսին արժէքը հինգ ղրուշ

ԱԼԱՇԷՀՐ

SE VEND DANS TOUTES LES PHARMACIES, HÔTELS et RESTAURANTS

ՍԵՂԱՆԻ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՆԱԿԱՆ ՋՈՒՐ

ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ ԵՒ ՀԱՃԵԼԻ

Կը բուժէ ստամոքսացաւը, լեարդի, աղիքի, միզանցքի հիւանդութիւնները, շաքարախտը, աւազախտը, անարիւնութիւնը։

Նշանաւոր քիմիագէտներու, ինչպէս Բարիզէն Պ. Քառնօյի, Կ. Պոլսոյ քիմիական աշխատանոցին, Աթէնքէն Պ. Ա. Քրիստոմանոսի և մայրաքաղաքիս համբաւաւոր բժիշկներու կողմէ տրուած պաշտօնական տեղեկագիրներ կ'երաշխաւորեն եզական յատկութիւնները այնքան փնտռուած հանքային ջուրին

ԱԼԱՇԷՀՐԻ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՔ

ՔՈՒՐԹԷՍԻ ԵՒ ՎԱՍԻԼԻԱՏԻ

36—31 Սաւրգիէ խան, Պոլիս

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (178)

ԺՈՒԼ ՄԷՐԻ

Գեղանի Կոմսուհիի Մը
ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ
ԾԵՐՈՒԿ ԱՌԻՒԾԸ

ԺԴ.
ՍՊԱՆՈՒԹԵՆԷՆ ՅԵՏՈՅ

— Բայց ո՞ր կողմէ, մրմնջեց Լիզոն ահաբեկ։

— Անոր կողմէ՝ որ կ'ատէ քեզ և որ արդէն կորուստդ աշխատած է...

— Ժերմէն Մարպըրու...

— Այո՛... Ու հոգեկից մեկնեցայ առ ժեւեռագին մտածումով թէ քեզի դէմ լարած իր ծուղակին զոհ պիտի երթայիր, և կամ իր մեղսակիցներուն... Այո՛, ասկից մեկնեցայ, ծրովհետեւ ժամանակը հասած ու պատմոյ ժամը հնչած էր... Քեզի սպասելու համար ճամբայ ելայ՝ եթէ կարենայի, ինչպէս նաեւ պատժելու համար զանոնք, եթէ երբեք ուժ ունենայի...

Սիպուլօ սարսռաց։ Ստուգիւ կոմսին կողմէ տրուած էր պատիժը։ Այդ մասին ամէն տարակոյս փարատեցաւ Սիպուլոյի մտքին մէջ։

— Հայր իմ, առանց տխուր բաներու վրայ մի՛ խորհիք։

— Ո՛չ, իրաւունք ունիս, քանի որ ողջ առողջ ես, պէտք է հրճուիմ. արդէն երջանիկ կը զգամ ինքզինքս։

Հանրիօյի կողմը դառնալով, կոմսը ժպտագին ըսաւ.

— Ձեռքին մէջ գտար զիս... Առանց քու օգնութեանդ մեռած պիտի ըլլայի... Հիմա բան մը չեմ կրնար ընել քեզի համար... Բայց անշուշտ ատենը պիտի գայ քեզ վարձատրելու...

Լիզոն կարմրեցաւ, կոմսին թաքուն մտածումը ըմբռնելով։ Իսկ Սիպուլօ տժգոյն ու շուարած կը մնար։

— Արդէն իսկ բաւական վարձատրուած եմ, տեսնելով ձեր և Լիզոնի ուրախութիւնը...

Հանրիօ աւելորդապաշտ սոսկումով կը դիտէր կոմսը... այդ ժպտուն աչքերը հազիւ ժամ մը առաջ արիւնալից արտայայտութիւն մը առած էին ոճրին ատեն. այդ բերանը որ այնքան քաղցր խօսքեր կ'ընէր հիմա՝ ատելութեան հռնդիւններ արձակած ըլլալու էր դեռ քիչ ատեն առաջ. այդ փափուկ ու ծիւնաթոյր ձեռքերը, սիրալիր սեղմումով մը դէպ ի իրեն կարկառուած, շունչը խեղդած ըլլալու էին կնոջ մը վզին շուրջը, այնպիսի վայրագութեամբ մը որ վիզը իրանէն բաժնուած էր, թէեւ կոմսին ձեռքերը մկանային ճիգեր ընելու անկարող թուէին...

Բայց կարելի՞ բան էր այդպիսի պարտկում մը, այդքան պաղարիւնութիւն։

Իր քինախնդրութենէն ու հպարտութենէն աւելի զօրաւոր եղող բնազդին մղուած, Նաթալի դէպ ի դղեակ դարձած էր։ Շուկայէն դարձող գիւղացիներ հանդիպած էին անոր։ Այն պահուն խօսք ուղղած էին, երբ անտառէն դեռ նոր դուրս ելած էր և ճամբուն վրայ կը գտնուէր։

— Տիկին Պուրիան, այս գէշ օդին պտտելո՞ւ ելեր էք։

Նաթալի չլսել ձեւացուց։ Ցամրաբար դէպ ի Ռուաեօմոնթ ուղղուեցաւ։ Օրը իրիկուան կ'ըլլար, բայց վերջալոյսը կ'երկարէր ձեան անբիծ պայծառութեան պատճառաւ։ Քոմպօթէի եղերքին վրայ կանգ առաւ։ Իր առջեւ կը կանգնէր Ռուաեօմոնթը։ Սկսաւ սեւեռագին դիտել զայն։ Իր ու իր զաւակներուն միջեւ առջի օր պատահած առումը արդէն իսկ հեռաւոր բան մը կը թուէր իրեն։ Իր տղոց բիրտ արարքը այնքան խորտակած էր պատրանքները, այնքան վրդոված էր իր կեանքը որ մեծ անկարգութիւն մը կը տիրէր մտածումներուն մէջ։ Այսպիսի ապերախտութեան մը հանդէպ ստահակեան ու զայրացկոտ խօսքեր ընելէ յետոյ դուրս ելած էր դղեակէն։ Ու հիմա կ'ուզէր անմիջապէս ներս մտնել այդ հոյակապ շէնքէն, զոր իր զաւակներուն համար ձեռք բերած էր։

Ու իր վատութեան մասին փաստեր կը փնտռէր Նաթալի։ Անկարելի էր որ Միշէլ ու Լօրան զղջացած չըլլային իրենց արարքին վրայ։ Մօրերնուն ընկճուած ըլլալը տեսնելով, անշուշտ հետապնդած էին զինքը, միասին դղեակ բերելու մտադրութեամբ։

— Երկու տղաք կը վտարեն իրենց մայրը, որուն կը պարտին ամէն բան... Իրաւ որ նողկալի բան է, կը խորհէր Նաթալի։

Բայց այրին բնաւ մտքէն չէր անցըներ սա պարագան թէ ինք ալ ամէն ինչ եղբօրը կը պարտէր, որուն հետ այնքան գէշ վարուելէ յետոյ ի վերջոյ վտարած էր։ Այն ապերախտութիւնը որով կ'ամբաստանէր իր զաւակները, ինքզինքին չէր վերագրեր երբեք։ Արտասուաց կոչ մը ուղղելով դէպ ի դղեակը, որուն զանգուածը կը մթագնէր ճերմակ սփռոցին վրայ, Նաթալի գոչեց.

— Ռուաեօմոնթ, իմ Ռուաեօմոնթս։

Գեղացիները դարձեալ հանդիպեցան Նաթալիի, ու անոնցմէ մէկը մրմնջեց.

— Կարծես թէ չի համարձակիր դղեակ դառնալ, գէշ արարք գործող մէկու մը պէս։

Ցաւագին ձայնով մը և խուլ հեծկլտուքներով գոչեց.

— Միշէլ ու Լօրան, պիտի ձգէ՛ք որ ձեան մէջ մեռնի՞մ առանձին, այն դղեակին ստորոտը զոր ես ձեզի պարգեւած եմ։

Նաթալի գնաց նստաւ քարերու դէզի մը վրայ, ուր ձեան փաթիլները դիզուած էին, որ ահագին սառոյցի մը կերպարանքն ունէր ճամբուն երկայնքը։ Ու հոն, ցուրտէն անզգած, նայուածքը Ռուաեօմոնթի վրայ սեւեռած մնաց, ուր մէկիկ մէկիկ կը լուսաւորուէին դղեակին պատուհանները։

Քօմպ-օ-Տամին խորէն ծիւնաթաթաւ մարդ մը դուրս ելաւ, ճամբան շարունակելով։ Միշէլ Պուրիանն էր։ Ընդհատ քայլերով կը յառաջանար։ Մութ ըլլալուն, վայրագ աչքերով կը դիտէր արահետին ամէն կողմերը և անտառին խորութիւնները։ Կարծես խղճի խայթով լցուած աչքեր ըլլային անոնք։ Իր բովանդակ կորովը կորսնցուցած էր, որ մինչեւ այն ատեն միակ նպատակի մը ձգտած էր։ Հիմա տկար կը զգար ինքզինքը և ամէն բանէ կը վախնար։ Եղեւիններուն ուժգնօրէն դարձնող հովը երկիւղ կը պատճառէր։

Ձեան կոյտեր վար կ'իյնային կակուղ զանգուածին վրայ։ Կը վախնար ցուրտէն տառապող թռչնիկներուն ողբագին կանչերէն։ Կը վախնար ծառերուն մէջէն ընդնշմարել կարծած ստուերներէն։ Կը վախնար սպառնական ու ամպամած երկինքէն։ Կը վախնար գիշերային մերձեցումէն ու տիրող լռութենէն։

Նաթալիի այնպէս կը թուէր որ զինքը կը հետապնդէին. ետին դարձաւ և բան մը չտեսնելով շարունակեց իր ճամբան, յետոյ կանգ առաւ։ Արդարեւ, խեղդուկ տնքաձայն մը կը լսուէր... Ինք կանգ առնելուն պէս՝ հետապնդողն ալ կանգ կ'առնէր։ Երբ ինք քալէր՝ այդ մարդն ալ կը սկսէր քալել։ Ուստի Նաթալի օգուտ քաղեց ճամբուն մէկ անկիւնէն՝ պահուըտելու համար։ Համաչափութեամբ դրուած կոճղերու դէզի մը երկայնքը կծկտեցաւ ու սպասեց։ Ոչ, չէր սխալած, մարդ մը կուգար ետեւէն. բայց ենթադրեց որ շատ հեռու ըլլալուն՝ ան չէր կրնար տեսնել իր դէմքը։

Արահետին հետեւող մարդը քաշքշուելով կը յառաջանար, ինչպէս Միշէլ քիչ մը առաջ։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆ